45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 59 Կ. ՊՈԼԻՍ 1901 21 ՅՈՒՆԻՍ 4 ՅՈՒԼԻՍ 18 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1319 — 21 ՅՈՒՆԻՍ 1317 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ք. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամեն տեսակ գրութիւններ։
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38 Պալը Ալի ճաssէսի 38

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Journal Arménien
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER
ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
Johannès K. Kaïsérian
38 GRAND' RUE DE LA S. PORTE 38
Constantinople

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ 10 ՓԱՐԱ

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داڑه مخصوصه در

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չենտրուիր

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Երբ մեր եկեղեցին կը տօնէ այսօր Ս. Սահակայ և Ս. Մեսրոպայ յիշատակելի տօնը, Մանչուէ ալ իր կարգին կուգայ քանի մը տողերու մէջ ուրուագծել անցեալի այն փառաւոր էջը, որ մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ կրօնական, կրթական և մատենագրական երբեակ տեսակէտերով։

Գրի գիւտէն առաջ նորադարձ Բրդիստանեայ հայը իր դոնաքանութեանց և մատենագրական արտադրութեանց համար լեզուի օտար տարաձիներու կը կարօտէր։ Հայ Եկեղեցւոյն մէջ Սուրբ Գիրքն անգամ սովոր էր լսելու յունական կամ ասորական բարբառով։

Ամէն թուղթ ու պաշտօնաթուղթ պարսիկ լեզուն կը ցոլացնէր, և հայ մտածումը չէր կրնար զարգանալ այդ անընտանի օտար սեղմումներու մէջ։ Գրական զարգացումն ալ գրի չգոյութիւնէն առաջ եկած դժուարութիւններէ չնչահղձ՝ սակաւաթիւ չրջանակի մը մէջ կ'անձկանար։ Եւ ահա Ս. Մեսրոպ, Կիւթէնպերկէն աւելի հոյակապ մեզ համար, կուգայ օգտել հայ լեզուն զրերու ճոխ փունջով մը։ Ս. Սահակայ հետ միացած ի՛նչ խուզարկութիւններ, ի՛նչ քրտնաթոր յոգնութիւններ չտանձներ երթեւեկելով օտար երկիրներ ի խնդիր իր սիրական գաղափարին, որուն արդիւնք հրաշէց թէ անձանձրոյթ խուզարկութեանց, կը հասնի վերջապէս ՞ԲԷ-ը գտնելու և իր անունն ալ անմոռաց երախտագիտութեամբ մը յաւերժացնելու։

Գրի գիւտէն յետոյ հայ մատենագրութիւնը զարթկացող հոսանքի մը պէս կ'սկսի տարածուիլ։ Ս. գիրքն և այլ կրօնական գործեր գոհար թարգմանութեամբ մը ի հայ կը վերածուին արժանաւոր թագուհի թարգմանութեանց մեծ անուան։ Գրական ոսկեդարը կ'սկսի նոր պատկերաւոր բառեր— առանց Զիֆթէ Սարբաթի նորաբարդութեանց — կը դարձուցուին անապատ զանձ մնալով միշտ ապագայ դարերու հայ գրականութեան։

Գրական հոսանքին զուգընթաց կը սուրայ կրթութիւնն ալ, դպրոցներ հետզհետէ կը բացուին, նորանոր աշակերտներ լուսաւորութեան կեդրոններ կ'ուղարկուին, որոնք այդ լոյսի ակնախտիվ անդրադարձումը կը բերեն հայ լեզուին։

Գրական այս կենսալիր ծնունդը որուն նմանը օտար մատենագրութիւններն ալ չատ չեն արձանագրած, Մանչուէ՝ այս թոյլ տղուն չատ հեռի են ըստ արժանւոյն ցոլացնելու։

Աղդը լաւագոյն ըրած է ի յիշատակ Ս. Սահակայ և Ս. Մեսրոպայ փակել այսօր իր վարժարանները վայելուչ հանդէսէ մը վերջ, ուր պիտի բացատրուի անշուշտ այդ երանաշնորհ նախնեաց կեանքը և պիտի ընծայուի սրբատարուն օրհնէնք մը։

* *

Ս. Սահակայ Ս. Մեսրոպայ տօնը կը զուգորդի շատ վայելչօրէն ուրիշ սիրուած անուան մը, Աղա Յովսէփ Իզմիրլեանցի անուան, որ վեհմ կտակով մը հայ Մեկենասը կը դառնայ դրականութեան, իր ոսկիներուն մագնիսովը կը փափաքի հայ գրագէտներ ի յայտ բերել։

Շատ հարուստներ Ազգը կը հաշուէ իր ծոցին մէջ, իրենց կտակովը անմահացած, և սակայն եթէ ոչ դրամի քանակէն, գէթ գաղափարի լայն ըմբռնումովը առաջին դիրքը դը գրաւէ Աղա Յովսէփ Իզմիրլեան։

Այսօր Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ Յանձնաժողովոյ նախագահ Սըբազան Պատրիարք հայրը, վայելուչ ճրուատականէ մը վերջ, պիտի բամբէ մրցանակները գրական վաստակաւորներուն։

Մանչուէ իրեն կը վերապահէ տեղեկագիրներու ընթերցումէն վերջ, ինքն ալ իր գնահատականը գրել, թէ կտակի պայմանները որքան կը յարգուին մեր մէջ, թէ Իզմիրլեանց կտակը ինչպէս ինչ պերճախօս հեգնութիւն մըն է չատ մը հին և նոր գրողի անուանով մտիտանեներու որոնք թէեւ ծնունդ չեն, և սակայն չեն կրնար գրական արժէքով արտադրել ոչ մէկ երկ, հաւատակ՝ կտակի ոսկիները իւրացնելու իրենց հաշումին ու մաշումին։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Ե.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ (*)

Նաղկաշէ՛ւ տիկին
և Մեծայա՛րդ տէր,

Այս պահուս կը միանաք դուք, այսինքն այսուհետև մի կեանք միայն պիտի ունենանք, ինչպէս մէկ անուն միայն։

Իբրև զոյգ զաւակներ միւնոյն ծնողաց, ձեզ ձեռքի տուած երջանկութեամբ պիտի ընթանաք դուք կեանքի շաւղէն։ Բնութիւնը անյիշաչար է անոնց նկատմամբ որ կը սիրեն միմեանց։ հաճոյքները կը բազմապատկուին անոնց համար և տառապանքները կը նուազին։

Այսօր ընտանիքի մը հիմը կը դնէք դուք։ նոր և ծանր պարտականութիւններ կուգան շրջապատել զձեզ։

Ահ, կ'աղաչեմ, լաւ ըմբռնեցէք այն կեանքն զոր կ'սկսիք դուք։ չէ՛, մի կարծէք թէ անիկա բեւ մ'է, աղայական, անչահ գործ մը, ու անոնք որ ձեզի այդպէս կ'ըսեն, հաւատացէք, տկար հոգի մը, անզգայ սիրտ մը կը կրնան Ո՛չ, այս աշխարհն այլեւս արտասուաց հովիտ մը չէ։ ամօթ անոր որ կը հեգնէ փոխանակ գործելու։

Այո՛, ճշմարիտ է, ամուսնական կեանքին մէջ յաճախ դժգոհանալու պարագաներ պիտի պատահին ձեզ, զի ոչ ոք այս փչալից աշխարհին վրայ վերջ է անոնցմէ։ բայց եթէ դուք վստահութիւն ունենաք, հաւատարիմ մնաք իրարու, եթէ ապագային ողջամիտ կերպով վերաբերիք այնպէս՝ ինչպէս այս ժամուս, պիտի տեսնէք այն ատեն թէ մենք ենք մեր ճակատագրին հեղինակները, և թէ այդ ճակատագրին այնքան արժէք ունի որքան մենք։

Դուք ձեր ընտանիքին նախախնամութիւնը պիտի ըլլաք, տիկի՛ն, ձեզ կը պատկանի ձեր ընակարանին երջանկութիւնը ապահովել, դուք էք միայն որ ընակելու յարմար և հաճելի սրբավայր մը պիտի ընէք դայն։ Ու եթէ, բաց ատի, չնորհագեղ, ժպտուն, համառնամ բնութիւն մ'ունենաք, փափուկ իրմ մը լաւագունին և ազնուագունին, արդարեւ ձեր բնավայրին ճշմարիտ դիցուհին պիտի անուանեն ամենքն զձեզ։

(*) Գրական ծանօթ անձնաւորութեան մը հարսանեկան հանդէսին առթիւ պարարտուած այս բանախօսութիւնը, որ մեր «Կիներու Հինգշաբթի»ին մէկ մասը կը կազմէ, այսօր անակնկալ կերպով հրատարակելնուս պատճառն այն է որ, Զատիկն վերջը հարսանիքներու հեղինդերդին մէջ կը գտնուինք, և անիկա իրեն շատ մը բարոյալից, գործնական հրանգներով կրնայ օգտակար դաս մը ըլլալ մեր բազմաթիւ ընթերցողուհիներէն ամուսնութեան պատրաստուողներուն։ Յաջորդ շաբթու պիտի շարունակենք մեր կիսատ թողած «Կանաւորում» յօդուածը։

Ծ. Ն.

Յանձնամ ձեր ամուսինն երբէք չպիտի բացակայի տունէն։ Ո՞ւր պիտի գանէ մթնոլորտ մը այնքան խաղաղ ու մաքուր՝ որքան իր սիրելի կնոջ և պաշտելի զաւակաց մնակավայրը։

Պէտք է իր աշխատութեանց մասնակից ըլլաք, տիկի՛ն, բաժանուիլ իր յուսախարութեանց և ափսոսիլ մը իր սխրութիւններուն։ Այլը, թէպէտ մնաքան ուժեղ քան կինն, սակայն բարոյական վիշտերու առջեւ տկար է։ դժուարին վայրկեաններու մէջ դուք պիտի դարձնիք պատսպարել և ապրածելի իր ջանասիրութեան զգացումները, ձեր սիրոյն տարով մայրական հոգածութեան նմանող բան մը։

Գալով ձեզ, պատուարժան տէր, ձեր ընտանեաց պիտի յանձնուիլ ձեր ուսին վրայ նոր պարտականութիւններ կը դնէ։

Պէտք է ձերիններուն տաք այն բաներն՝ որ անհրաժեշտ են կեանքի համար, որպէս զի անոնց հայրայիրէք հոգւոյ այն հանգստութիւնն զոր կարելի չէ ունենալ երբ նիւթական պէտքերն հոգացուած չեն։

Աշխատեցէք ուրեմն, սիրելի՛ս, և աշխատինք, զի անդուլ ջանքն ու յարատեւ վաստակն են գաղտնիքը երջանկութեան։

Կ'աղաչեմ, սիրելի՛ս, չ'ըլլայ որ խուլ մնաս համբարձութեան գաղափարին առջեւ։ Այս պահուս արդէն մեծ շարժում մը կայ քաղաքակիրթ աշխարհի մէջ մարդիկներն իրարու մօտեցնելու և բարոյական ու նիւթական բարեաց վիճակ մը տալու ամենուն։ Բու արդար բաժինդ ունեցիր այդ գործին մէջ, դուն ալ բեր քու չինութեան քարդ, և ի՛նչ վիճակի մէջ ալ որ գտնուիս այսուհետև, մի՛ մոռնար թէ այս վաղանցիկ երկրիս վրայ ամէն ոք հաւասար բաժին մը ունի երջանկութեան մէջ։

Զբաւեր քեզ միայն ընտանիքի բարի հայր մը ըլլալ, պէտք է նաեւ օրինակ մը ըլլաս քու առաքինութեամբդ ամենուն։ յիշէ քաղաքացիական պարտքերդ և նախանձախնդիր եղիր արժանապատուութեան։ Սիրէ միջավայրդ, ժամանակն և մեր սիրեցեալ Օսմանեան Վեհապետ Կայսրն, և զանոնք սիրելով՝ սիրէ նաեւ մարդկութիւնը։

Անշուշտ, ծաղկապա՛կ ամոլներ, ինչպէս կը յուսանք և մեր ամենուս փափաքն է, զաւակներ ալ պիտի ունենաք դուք։ Ասկէ մէկ քանի տարի վերջը կայտառ դէմքեր պիտի շրջապատեն զձեզ, որոց ժպիտները պիտի զուարթացնեն ձեր ընտանեկան յարկը։

Մանուկը այն միութեան գիծն է որ անլուծելի կերպով այրն կնոջ կը միացնէ։ Դուք, անտարակոյս, այն ատեն միայն կատարելապէս բարեբախտ պիտի զգաք ինքզինքդ, երբ իրարու միացած երկու թոթով շրթունքներ արտասանեն սա զոյգ քաղցր բառերը. «հայրի՛կ ու մայրի՛կ»։

Բայց զաւակներու կեանք տալով, մի՛ եղիր նաեւ թէ անագին դուռներ կը բանաք ձեր առջեւ, այսինքն զանոնք իբրեւ անբասիր այր և իբրեւ ճշմարիտ կին պատրաստել։ Այդ սիրուն փոքրիկները մարմին մը և հոգի մը ունին, թէ՛ մին և թէ՛ միւսն ներդաշնակօրէն զարգացնել ձեր նուիրական պարտքն է։ Ընկերական ինչ դիրքի մէջ ալ որ գտնուիք, ջանացէք անոնց կատարեալ դաստիարակութիւն մը տալ։ Ինչպէս գիտէք, ամէն մարդ բնապէս երկու դրամաշրջուն ունի, մին մարմինը և միւսը միտքը. պէտք է ձեր զաւակունք աճեցնեն երկուքն ալ, որպէս զի եթէ առաջինը ակարանայ կամ ըստորովին անկարող ըլլայ գործելու, երկրորդն յաջողէ անոր իրբեւ օժանդակ լրացուցիչ ընկեր։ Բարձրացուցէք անոնց հոգին ճշմարտութեան, դեղեցկին և բարւոյն ճաշակով, բացէք անոնց խղճի դուռներն ու մանաւանդ վարժեցուցէք զանոնք համբերող ըլլալու կեանքի պայքարին մէջ։ Մարդասիրական, կրօնասիրական զգացումները արմէնէն վեհն են մեր սրտի զգացումներուն մէջ, անո՛նք ալ զարգացնելու մի մոռնաք որպէս զի իրենց անձին հաւասար սիրեն իրենց ընտանիքը, և մարդկութիւնը։

Սովրեցուցէք անոնց արժանաւորը միայն յարգել, աշխատասէրը միայն պատուել և հաւատալ միայն անոր՝ զոր մարդկային բանականութիւնն ընդունած է ուղղի դռնէն ներս։ Ընէք անոնց թէ չկայ բան մը աւելի բարձր քան արժանիքը, և աւելի ազնիւ՝ քան սիրոյը։

Ու ես, որ անարժանաբար գործնական կեանքի այս խորհուրդները կուտամ Ձեզ, ո՛վ չնորհաչուք ամուսիններ, վերջին անգամ մըն ալ կը չնորհաւորեմ ձեր նորակազմ ընտանիքի երեւումն հայ ընտանեաց շարքին մէջ, և կը բարեմաղթեմ որ երբէք տխուր ամպեր չի մթագնեն ձեր լուսափառ ճակատները։

Վ. Ն. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԳԵՂՕՆ

ՀԻՒՍԿԵՆՆԵՐ

«Զիլլա՛,» դուչեց Ասիոյ հարազատ այդ զաւակը, ոչխարները մաուր ասաջնորդելու պահուն, «Զիլլա՛, սե՛ս, սա հորիզոնը վկայ է և պատկեր սրբոտիս հրոյն բորբոքման։»— «Ֆէլլա՛,» ձայնեց զուարթ աղջիկը, թէ «իրաւ է սէրդ, սիրաս պատկեր է քուկինիդ։»

Ու սիրեցին զիրար։

* *

Արեւելքի դռները ոսկեղօծուեցան. Ֆէլլա բեւեռ իր դուարը տարածելու կանչել մարմանդներուն վրայ. աղջնակը եկաւ հեռուէն, տեսաւ իր սիրունիկը և երգեց դաշտի երգը։

Ֆէլլա զգածուած վիզը ցատկեց ու զայն պագաւ յիմարաբար։

Ու պաշտեցին զիրար...։

* *

Զիլլա իր ձեռքովը նկարուն գուլպաներ կը հիւսէր օրն ի բուն, դաշտի աշխատանքէ դադրած պահուն, և կուտար զանոնք տղեկին, որ բոլոր ասանց փոխարէն՝ անոր կուտար այծի կաթ և ... համբոյր։

Ու այսպէս աղջիկը կ'ապրեցնէր իր ծերուկ մայրը։

* *

Փունջ մը հիւսեց աղջնակը ու իր ձկուն մատներով գրեց անոր վրայ ծաղիկներով իր ու պաշտելւոյն անունները։ Ֆէլլա առաւ զայն կուրծքին վրայ սեղմեց ու շոյեց աղջիկը. ուրախ դրաւ հոն յաւիտեան սիրել զայն, ու իր ուխտը գրեց ծառին վրայ։

* *

Բայց Ֆէլլա դիւերանց սև խորհուրդ մը յղացաւ, եկաւ դաշտը, քերթեց իր ուխտը և հեռացաւ։

* *

Եւ այն առտուն Զիլլան երբ եկաւ, Ֆէլլան հոն չգտաւ, միայն տեսաւ ծառին վրայ...։

* *

Կեանքը ասաց աղջիկը, եկաւ այն տեղը՝ ուր առաջին անգամ այդ հրաշէն բառերը լսեր էր, ծունր դրաւ ծառին առջեւը, անիծեց ճակատագիրը, լացաւ ու լացաւ։

Եւ իր արցունքներէն հեղեղներ ձեւացան, որոց սև ալիքները յուզուելով՝ զինքը թաղեցին իրենց խորքին մէջ...։

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՐ

ԴԱՐԱՆՈՐՈԳ ՕՐԱԳԻՐ

(ԳՈՅԱՆԵՐՈՐԴ ԳԼԽ)

«Հինգերորդ խառնուածք մ'ալ, աւշայինէն եռք՝ աշնդրայինն։—Առա՞ծ թէ սառա՞ծ։—Բառգին մէջ փառք։—Առնակամ և առնակամ կինն։—Նոր գեղեցկագիտութիւնն։—Գլուխը կեդրոն ջղային դրութեան։—Գլուխը կեդրոն ջղային դրութեան, ու գլխանը՝ կեդրոն կենդանային դրութեան։—Ամպրոպաձին Ֆալ ու Ֆալ։—Վեր նայէ, վեպ գրէ։—Տասը բառ չլինի՞ն աւելի օգտակար է թէ տասը խառնուած։—Յարութիւն Պատրիարք ու Յարութիւնեան բարբարք։—Թուղթէ գպրոց վաճառականութեան։—Դրանիւթ երկու Գրիգորք։—Այրի Տիկին Յովսէփ Դարակիչեան։—Մօր մը մը սէրն ու մօր մը հիչը, Impresario։—Մտածութեանց Պետիկեանը։—Արծաթաչաղ ամպին արծաթեայ յորելեանը։—Վար նայէ, վահ կանչէ. Կարապետ Ոսկեան և իր կարապի երգը»։

Աղդ. Հէլանդոսոյ, 9 յունիս 1901

Թուղթս հատեր է, մեկնս թանձրացեր է։ Սկսող դարը դերազանցօրէն թուղթի ու մելանի դարը պիտի լինի անշուշտ։ Թղթաթերթ թղթաբեր ծառեր մշակուին թերեւս, և ջուրի ընկերութեան նման՝ մելանատերգոսեան ընկերութիւն մը ամէն տան մէջ ծորակ մը ունենայ թերեւս։ Ամէն պարագայի մէջ, Մերկերեան մեր Դարեղէն էֆէնտին, որուն առջին թուղթ, ետին թուղթ, աջը թուղթ, ձախը թուղթ կը տեսնէ՝ երբ անօրէնութեան քարտուղարի սենեակը մտնես, հարկաւ ուղածիս չափ թուղթ ու մելան պիտի տայ յօժարակամ — առանց պատուիրելու որ գրիչս կարելի եղածին չափ մանր գրելու վարժեցնեմ, և ջերմաչափին ալ աւելի բարձրացած ատեն մելանս զովացնե՛մ ջուրի չլչէն։ Այսպիսի պատուէր մը մէկէ մը լսած եմ ժամանակս, բայց ուրկէ՞ և ո՞ր տեղ՝ չեմ յիշեր. չա՞տ տարի առաջ, ա՛յն ժամանակ երբ կը հաւատայի թէ, զոր օրինակ, գրութիւններս առանց տպագրական սիալի հրատարակելու ցամաք հաճոյքը գտնէ չը պիտի զլանային ինձի հրատարակիչ տեարք կամ գրաշար եղբարք։ Իմ սիրելի հօրեղբօրորդւոյս՝ Տէմիրճիպաշեանի Գարեգինն անուանակից Գարեգին էֆէնտին, Հիւանդանոցին հինը, Հիւանդանոցին սիւնը՝ թէեւ տակաւին երիտասարդ, այնքա՛ն օգնական-քարտուղարներէ չըրջապատուած՝ այլ ինք իր ձեռքովը ինձ կուտայ խնդրածս. մելանին սերը, թուղթին եռերը (ճէպխա). և ինքն, որ սուրճ մը խմելու հաշիւ ժամանակ ունի, տիպական խօսքերու օշարակ մը կը պատրաստէ և ձեռս... չըթամրթքն ինձ կը հրամցնէ։ Ցանցանքն ի՞րն է, եթէ նեղսիդիս օշարակն... օշի՞նդր կ'ըլլայ։ Սրբազան Պատրիարք Հայրն, — որ երկու բժիշկ եղբայր ունի, — կը տնդէ թէ օշինդրն աւելի օգտակար է, մանաւանդ գրագիտական սատանքներու. սակայն... ամէն բանի չատը վնասակար ըլլալն ալ առուծի (գուբ կ'ըսէք սառածի) կարգ անցած է։ Խառնուածքներն՝ ըստ բժշկայ՝ չորս տեսակ են. չորրորդին, այսինքն աշխարհին քով պէտք է աւելցընել աշնդրայինն կամ օշնդրայինն ալ, որ իմ խառնուածքս է կամ եղաւ։

Օրս չաքաթ է. այս իրիկուն Մաէստրոյ Բէյբանն կուգայ. օշարակի ազդեցութիւնն ընող ընթերցումներ պիտի կրնանք ընել։ Բէյբանն ամէն անգամ առաջին երեսներուն մէջ խմբագրական մ'ունի Բրոֆէսէօր Ճէճիրեանէն, որ ընդհանուր հայոց քներու մէջ մասնաւոր դասեր ալ կուտայ։ Տիգրան Արփիարեան ալ ինչո՞ւ ամէն թիւի խմբագրական մը չը հրատարակէ, ինքը որ ամենէն ցամաք նիւթերուն այնքա՛ն հրապոյր կուտայ՝ չնորհիւ իր հազուագիւտ նուրբ ու փափուկ էսթէթիկին։

Կէրա՛կէ

Ես չաքաթ իրիկուան կը սպասեմ գրական հանդէսներուն պատճառաւ, և երկուշաբթիին՝ Մատամ Նիսքին պատճառաւ (թէեւ օրը կը փոխէ մերթ երկուշաբթիին այցելուհիս)։ Իսկ հիւանդներն ընդհանրապէս կիրակիին կը սպասեն. այցելուք կէս օրէն առաջ կը սկսին և արեւուն հետ կը մեկնին չատեր, վայրկեան մը Հիւանդանոցն ելնելով, ու մնացեալ ժամերն Հիւանդանոցին երկու պարտէզներուն մէջ դեգերելով։ Արդարեւ, երկու պարտէզներն ալ հրապոյրէ զուրկ չեն. բնութիւնն էր որ երկուքին մէջ ալ կը տիրէր դեռ քանի մ'ամիս առաջ. այսօր, չնորհիւ Յարութիւն էֆէնտի Սալանեանի առատաձեռնութեան, ներքին պարտէզը թաթ մը եղած է, իսկ դրսինը՝ պուրակ մնալով հանդերձ՝ դալարաւէտ հողէ բազմոցներով իբր կահաւորուած է։ — Ես կիրակիին չեմ սպասեր Հիւանդանոցին մէջ, այլ դասակիրը յունիս 10ի կիրակին ինձի կը սպասէ՝ եղեր հոն։ Ի՞նչ անցաւ որ։ Ոչինչ. Բառգի՞ն մէջ փա՞ռք։ Բայց այնպիսի՛ փառք մը որ՝ հակառակ Իսմանոյի խօսքին՝ չանցնի՞ր։ Առեղծուածայի՞ն կը գտնէք խօսքս. հիւանդայ խօսքերն ալ այսպէս են երբեմն։

Երէ՛կ-չաբթի

Ի՞նչ առնակամ և մանաւանդ առնակամ կին։ Շատ մարդ, չատ այր մարդ թերեւս այս օրին տունէն դուրս չելլաս. ասկ, որոտում, ողողում։ Մատամ Նիսքն Բերայի բարձունքէն մինչեւ ծայրաքաղաք այս եէնիգուլէն ելկաւ, որպէս թէ ան մէկ սենեակէն միւսն երթար։ Կիսատուռածայնն իր այս հաստատամտութեան և արութեան գործին ի վարձատրութիւն, գործ՝ որ առ իս իր մայրական անհուն գորովանօքը կը բացատրուի, չքնաղ կինն իմ տեսլիներս զրկուեցաւ։ Թերեւս մտածեցին հոս թէ՝ երեկուան փառքն յետոյ միա՛յն Աստուած կրնար տեսնել եղիան։

Երեւ-չաբթի

Փոթորիկը գրեթէ ի վեր քանի՞ օր անցաւ ու դեռ երկինքին երեսը չը պարզուեցաւ։ Պոսֆորի կապոյտն այնքան երգեցի որ ամբիծութիւնն ալ ինքզինքը կը ծածկէ գոգսս հիմայ։ Մոլորեալ ճանապարհորդներու նման՝ ամպերն հասատատութեան վրայ կը դառնան կը կենան. այնքա՛ն թուխ, այնքա՛ն թանձր ատեն ատեն, որ վիթխարի կրիաներու ապաւորութիւնն յառաջ կը բերեն մտացդ վրայ. կը վախնաս որ գլխուդ վրայ իյնան։ Դլո՞ւխս. նոր դարուս մէջ ալ, այո՛, ամենամարդ մանաւանդ իր.... գրպանը։ Գլուխը կը մտածէ մարդ, որովհետեւ Բնախօսական Գիտութիւն ու Գեղեցկագիտութիւն միասին հաչակեցին թէ մարդուս մարմնոյն կարեւորագոյն մասն իր գլուխն է՝ կեդրոն ջղային դրութեան, մինչդեռ հին Գիտութիւնն ու հին Գեղեցկագիտութիւնը կը դաւանէին թէ մարդկային Գործարանաւորութիւնն իր բոլոր մասանց մէջ հաւասար է կարեւորութեամբ և իրաւամբ։ Գլխուն հաւասարահաղ գրպանն ալ կը մտածէ արդի մարդն, որովհետեւ.... պատճառը պարզ է. շալվարը գրպան չունէր, գրպանն հին մարդոց անծանօթ էր, դրամն երկայն քսակի մը մէջ կը կապոցէին ու ժամացոյցնուն ու գիլիի խալիին հետ գօտիներնուն մէջ կը անդաւորէին. իսկ սառի ու տատաղարձութեան հետ քաւանչութիւն չունեցող պոռաւոչը (թէև հիմիկու չուխաներուն տակունութիւնն ալ համաչաւոր չըլլայ) գրպան ունի ետին և առջին, և մէկուն չէ նէ միւսը։

սին մէջ ձեռքը (ադքամը տարաբին գրպանները), խոթելու պէտք ունի մարդս ժ՛ուր ալ երթայ։—«Անպերէն գրպան ճամբան հեռու է» պիտ՛ըսէ ընթերցողն։ Ընթերցո՛ղ սիրելի, կարծածիդ չափ չէ հեռաւորութիւնն. անձրեւի կաթիլն որ տանիքն կ՛արտաթորի՝ իսկոյն գետինն է, գրպանէդ ալ վար։ Միւս կողմէն, կարդալու համար Փոքրիկս ալ՝ զոր տնպրոպային իրիկուն մը ներշնչեց ինծի՝ ձեռքդ գրպանդ չմնա տանիր կոր. ամէն օր, այսինքն մինչեւ որ նորավէպս աւարտի, նոյն գործողութիւնը պիտի կատարես. բայց անկից առաջ ալ ձեռքդ դրպանդ կը տանէիր եւ այսուհետեւ ալ պիտի տանիս, որովհետեւ կարելի չէ երեւակայել իսկ ոյնքան կծծի մարդ մը որ օրը տասը փարայ աւել չուզէ լաւ ուտելու եւ հրճանգուելու ու հաճոյք զգալու համար։ Ես ալ քիչ ճանձրոյթի կրեցի գրելու համար. առնի իրիկունը փոքրիկ երկինքը դիտեցի, եւ դիտելով հանդերձ մաքիս մէջ նկարագրեցի զայն, եւ այդ նկարագրութիւնն ընթերցողաց աւելի պարզելի կերպով ներկայացնելու համար չրջանակ մը եւ բեւեռայեցի, Բաֆաէլին ու Ֆուրնէնին սիրայն վէպն։ առաւոտն երկու ժամէն աւելի գրեցի ու քնացայ։ տարը (օր կայ որ երկու երեք անդամ անկողնի կ՛իյնամ)։ հետեւեալ առաւոտն ալ ալ երեք ժամէն աւելի գրեցի, եւ վեց ժամուան մէջ աւարտած եղայ նորավէպը։ Գրելէ յետոյ վրայէն կարդալու է անդամ մը, երկու պատճառու։ մէյ մը որ մաքիս մէջ եղած բառը զարմանօք կը տեսնեմ երբեմն որ թուղթին վրայ չը կայ. մէյ մ՛ալ որ մաքիս կարմնալ հեռուկրս համար դերս գրեթէ անընթեռնելի էյուռսի պէտք է տիրոջ ուրիշ մը։ դերը տերէնդը կնոջէն, եւ դուշ։ Այս տեսիլ քանի մը բառ, մանաւանդ վայրկենին չորնուած քանի մը բառեր ու բացատրութիւններ ալ ի՛աւելցնեմ, քիչ անդամ ջնջելով, ամբողջ պարբերութիւն մը գրեթէ երբէք։ Յետոյ դրածս կը դրկեմ ապարան, գրուածոյն խմբագրութեան նուիրուած ժամանակին կրկնէն աւելին զոհելով այս մեծաւ մասամբ տաղտկալի աշխատութեան։ Բայց.... որովհետեւ հիմայ գրաշար եղբայրներս՝ անչուչտ ձեռայ արագընթացութեան հեռուանք՝ բարի սովորութիւնն ստայելն են ձեռքնուն գիր, նոյն իսկ բառ ու պարբերութիւն վար ձգելու ու վերը մոռնալու(*), խորհեցայ որ մաքուրն առնել տամ գրածս՝ երբ գրական ու վերասպիրի բան մ՛է այն։ Ուստի Շահինին օրինակել տուի Փոքրիկս, եւ բաղդատութեան առթիւ անդամ մ՛ալ կարդալ հարկ եղաւ բնականաբար։ Դարձեալ՝ ըստ սովորութեան՝ ի յարգանս գրաշար եղբարց իմ ձեռագիրս զրկեցի տպարան, փոխանակ ընդօրինակութեան։ Երկրորդ ընթերցմանս օգուտն ա՛յն է որ լեզուին վրայ միշտ նոր բառեր կ՛աւելնան. այսպէս երբեմն Բնաշխարհին կանոնաւոր աշխատակցութեանս միջոցին խմբագրապետին կամ իմ մէկ քահանայքիս արդեամբ՝ աշխատակցութիւնս դադրեցուցի. ծոցս ձեռագիր մ՛ունէի այն օրնա Աշխատակցութիւնս վերսկսած օրս երկրորդ անդամ մ՛ալ կարդացի գրութիւնս եւ ուրիշասը նորակերտ բառ աւելցուցի, եւ այնքա՛ն յաջողած բառեր որ Բէյնան էֆէնտին ըսաւ յուզեալ բերկրութեամբ մը, երբ եղելութիւնը պատմեցի։ «Թէզի հետ արդեւելու ենք երբեմն։»

Սակայն.... տասը նոր բառ չմնէլէ աւելի մեծ ծառայութիւն մը չէ՛ աղգին՝ տասը տուն կամ խանութ չմնալ, եկեղեցի կամ դպրոցի կալուած։ Շաբաթ աւուր Մանչեսթրի մէջ կարդացինք. «Բաղուանակ Աղա Լուֆթիկ Յարութիւնեան Սարգսանց, որ այս տարի Ս. Զատիկ տօնին Երուսաղէմի ուխտաւորներու նշանակելիներէն էր, իր առատաձեռնութեամբն ալ միշտ աւելի եղաւ։ Կարկուտեան անուամբ ծանօթ հողին վրայ (բացի ուրիշ առատաձեռնութիւններէ) տասը հատ քարուկիր խանութներու չմնութեան ծախքը հոգալ յանձն առաւ եւ կատարեալ ծնողացը մխիթարեցաւ։» Ես Սարգսանց Լուֆթիկ Աղային կը նկատանիմ որ տասը քարուկիր խանութ չմնելու կարողութիւն ունի, ու թերեւս այդ բարերարն ալ լինի նախանձի որ մէկ գրչով տասը քան բառ չմնելու կարողութիւն ունիմ։ Զեմ յիշեր՝ անմահ Լաւօշիւզօն ի՛նչպէս կը սանմանէ հոգւոյն այս տրամադրութիւնն. ա-կանջնուս տակ կայ Տաճկական առածն որ կ՛ըսէ. «Դրացւոյն հաւը մեղի սագ կ՛երեւայ։» Հիմայ աչքիս, իմ յուզուած ու յափշտակուած աչքերուս երեւցածն է — այս անգամ երկնքի մէջ քմահաճ ամպերու շարքը չէ — այդ տասը քարուկիր խանութներուն չարականը պիտի ըսէի, Կարկուտեան գեանին վրայ կանգնուելու վրայ եղող այդ տասը քարուկիր խանութներու լուսափայլ շարքն, որու մէկ ծայրը կանգնած է Երուսաղէմի Նախախնամութիւնն եղող Յարութիւն Պատրիարքն ու միւս ծայրն Աղա Լուֆթիկ բարերարն, երկիցս բարերար կամ միակ բառով բարերարք ինձ համար, որովհետեւ ծնողացս լիշատակին կը նուիրէ Սաղիմական այդ հասութաբեր չինուածաշարն։ Յարութիւն Պատրիարք Վեհապետեան, ուսուտիկ չինող ու չինեալատաճառ Պատրիարք մը, նման Յուսնոյ Յովակիմ Գ. Պատրիարքին, որ Ֆէնէրի Պատրիարքական աթոռին վրայ վերըսան բարձրանալով՝ վերատին կը բարձրացնէ այդ աթոռն, ակնառուս Օսմանիէ պատուանշանը կուրծքին վրայ բարձրակարկառ ու բոցաւառ։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

(*) ՎՐԻՊԱԿ.—Փ-Ն-ԷՆ Ե. մասին մէջ «անյաղուրդ եւ անիսոյթ»ը պէտք է կարդալ «անքոյթ», «հորիզոնականին ընթացող արեւն»՝ «հորիզոնականին վրան ընթացող առուն», «այդ անհո՛ւն անչարժութիւնը»՝ «այդ անհնա՛ն անչարժութիւնը», «հոսանուտերու»ն՝ «հոսանուտերու», «այդ թուլի թանձրութիւնն»՝ «այդ թուլի թանձրութիւնն», «Թուլ նեղսէն»ը՝ «Թուլ՝ նեղսէն», «լուսաբուրգէն լուսաբոյսին»ը՝ «լուսաբուրգէն լուսաբոյսին»,» ամպրոպի ամպրոպներ հրելով»՝ «ամպրոպ ամպրոպներ հրելով», «տարամերժ հրայրքն»ը՝ «տարամերժ հրայրքն»։

ՍԻՅՍԻՍԱԼՕ

ՋԷՊԷԼ-ԻՒԹԱՐԻԳ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Ճէպէլիւթթարիդ մէսէլէսի Ինկիլթէրա ալամ գամարաբնատ կէչիյի կիպի, լորալար գամարաբնատ տաբի մէկդիի պանս ու մուղաքէրէյէ գօնմըշ վէ ուղուն մինադաչթա մէյտան վերմիշ տիր։ Մէսէլէ շուտան իպարէթ տիր, Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի չու սան կիւնէրտէ Ճէպէլ իւթթարիդաէ պիր թագըմ եէնի մանզիլէր, հալուզլար ինչա իթիւրիյօր։ Մագատատ պիր հարպ զուհարբնատ բանսէսար օլան սէֆանէյի Մալթաեա վէ եափսօ թա Ինկիլթէրաեա գատար կէօնտէրմէք մէնալուրիյէթինէն գուրթըլմագ տըր։ Ինկիլթէրա զապթանընատան Մ. Ճէյսն Բուլ եէնի եարբլան հալուզլարը Սբանեա թարաֆընատան մարուզը թէշիլիք օլորզընը անլատը։ Օ Հալտէ պու հալուզլարը սէլամէթ վէ ֆայտէսի Սբանեանդն հիւանի միւնասէպաթընա վապէսթէ գալըվէրտիրմէք լազապ իսէնէք իսի։ Ամամ գամարաբնատա մուղաքէրաթ վէ մինադաչթ ճէրեանընատան սոնրա, իբի զապթէտն միւրէքքէպ պիր գօմիսիոն թէշքիլ իտիլտի, գօմիսիոնը թէրթիպ էյլէտիյի լարհանը մուհթաճը թասրիլ օլարզը պէյտան իտիլմէսի իւղերինէ, պու, իբի զապթէտն պիրի օլան Մ. Ճէյսն Բուլ եէնան իսթիֆաճընը վէրուպ իչին իչինտէն չէրաբ։

Անպաչբան Մ. Ճէյսն Բուլ պէօյէ մարուզը թէշիլիք գալան հալուզլար ենչասընատան սարթը նազար իսիլթիքտէն զիյատ, պունլարը թաՀը թէմինէ ատմագ լիւզումընատան պանս իթմիշ իսի։ Պու իսթիմալը զալիպ իւզերինէ Սբանեա մանթպուանթը. սիւասիյանը, էհալիսի էնանչէյէ օղրաարլար։ Հիւքիւմէթ բէմէն թէզվիրը քէյֆիյէթ էյլէտի, ֆագաթ հալա միւթալէաթ վէ հէյէճան սէվամ իթմէքտէ տիր։

Մ. Սիվէյա բարլամէնթոան Ինկիլթէրանընն պու-կիւն զրթաաթը սարէթի ճիհանատա բէք մէշղուլ պուլընարզընը սէրմէյան իսէրէք, Սբանեաա թէարիւզէն չէքինմէսի բէք թաալիի պիր իշ օլարզընը, պունլարն ալէյհ մէսէլէյի պէօյլութէք լազըմ կէլմէսիյինի սէօյլէտի իսի տէ, պէյտանթը վազբանընն օ գատար թէէսրի օլամաաը։

Իչթէ կէչէն ընչէհոդէհ կիւնի Լորալար գամարաբնատա Լորա Սէյտմէթ պիւթիւն պու տէվալ վէ հատիսաթրն էսպապը նէտէն իպարէթ օլարզընը սորար։ Պարրիէ նազարը Լորա Սէլպօրն մէսէլէնին թաֆսիլէն վէ աչըդատ աչըդա մինադաչա իսիլմէսի Սբանեանընն էմնիյէթինի իվալ էյլէյէպիլէճէյինի պէյտան իսէրէք, Սբանեայը օգչար միւթալէաթատա պուլընար. Սբանեօլարընն էսկի չայանը հիւքմէթ պիր միլէթ, վէ Սբանեանընն Ինկիլթէրա իչինն հէր զէման պիր մէթին միւթէքիդիգ օլարզընընատան պանս իթմի։ Լորա Սէլպորն պունատան սոնրա Ճէպէլիւթթարիգ ինչասթընա սարթը քէլամ իսէրէք, պունլարընն Մ. Ճէյսն Բուլ թարաֆընատան սէրմէյան օղրանընը կիպի, հագիգաթէն Սբանեա իլէ գաթը մունասէպաթ օղրանարզը զէման՝ մարուզը թէշիլիք գալաճաղլարընը սէօյլէտի։ Ցաադիրանընատան դամբ՝ անպուլընան՝ Ինկիլթէրա հէր նէ սուրէթլէ օղրատա օղուռն, ճէրեանը մանանճի՝ Սակասթա գապինէսինէ մուավէնէթ իսէպիէճէյինատէն բուհպան ֆիրգասը խայլի մուշքիլաթա ուչէար օլաճագ տըր։

Մէճլիսի մէպուսան բէյլսի մարքի Վէկա սը Արմիժօ խթիֆա իթթիֆի թագտիրատ, եէրինէ բուհպանընն էն պէօյիւք խասմի պուլունան վէ պիւճիւմէ Լիպերալարընն թէկճիհինինէ գապանմըշ օլան Մ. Քանալէքա ինթիխապ իսիլճէճէք տիր։

ԱԻՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Մաճարիսթան պաշ վէքիլի Մ. Զէլ պիւտէճ հիսսէլէրինին Աւսթրիա իչին 65,60 վէ Մաճարիսթան իչին տէ 34,40 նիսպէթլէրինտէ թային իսիլտիկնի մէճլիսը մէպուսանատա պէյան իթմիշ տիր։

ԲՐԱԳԱՏԱ ՍՕԳՕՂԼԱՐԸՆ ՇԵՆԼԻԲԼԷՐԻ

Սօղօղլար պիրինճի կիւնլերինի էճնէպի ճէմաաթլարընը գապուլ իթմէքլէ կէչէրմիշլէր տիր։ Պունլարընն հէման ճիւմլէսի Կալիսեա, Բուսիա, Գարատաղ, վէ Ամէրիգա զրթալարը իլէ Գօրչնհակ, Վիէննա, Լայպսիգ, Թրէսթ վէ հաթթա Պէրլին չէհիրլէրինտէն կէլմիշ օղուպ, սթասիօնա միւվասըլէթլէրինտէ զայէթ պէօյիւք պիր իհթիրամ վէհիսանի գապուլ իլէ սամիմի սէվգըյարա նայիլ օլմըշլար տըր։

Ֆագաթ էն զիհատէ չայանը հիւքմէթ օլան Մ. Տօսէ իլէ Բարիզ պէլէտիյէ մէճլիսի աղասընատան պուլընան չէրիքլերի օլմըշ տըր։

Պունլար՝ պէրապէրլէրինտէ՝ կէչէն սէնէ Զէչէլերին Բարիզ չէհրինէ իհտա իթթիֆքլերի ալպսոմ մուգապլի, Բըրակա չէհրի պէլէտիյէ մէճլիսինէ վերիմէք իւզրէ Սէվր չինիլերինտէն պէօյիւք պիր դապ կէթիրմիշլէր տիր։

Պէլէճիյէ բէյիսի Մ. Սբրպ անպարը ումում ազալար իլէ պիրլիքտէ գապուլ իտուպ, պու մինասիպէթէ պիր նուֆթ իրատ իթմիշ տիր, հէր թարաֆտան «եաշասուն Ցրանա,» եաչասուն Բարիզ սէպլերի իշիտիլէյօր իսի։

ԻԹԱԼԵԱ

Գրալ հազրէթլերի՝ Զին սէֆէրինին խաթրասը իչին պիր մնատեա եաբըլմասը խուսուսընատա հէյլեթը նուազար թարաֆընատան թագտիմ իսիլէն գարարնամէյի իմզալամըշ տըր։

ՃԷՄԱՀԻՐԸ ՄԻԽԹԷՖԻԳԻԱ

Բէյիս Մագ-Բինլէյին սիսեաի ինթիխապ էյալէթի պուլընան Օհիո գրթասընատա պիր հէյլեթը ճիւմհուրիյէ եէմնիտա ինտուլ, մուգապէլէյի թիճարիյէ ուսուլընը թասիպ իթմիշ տիր։

«Տէյլի Էքսփրէս» զազէթասընն պէյանաթընա նազարէն, ուսուլը մէղքիւր բէյիս Մագ-Բինլէյի հազրէթլերինին թէրճիւ իթթիֆ պիր մէսէջ օլուպ, միւշարիւէյ՝ պու զէմին իւզերինտա Արմանեա վէ Բուսիա իլէ օլան մուահեատթը թիճարիյէնին թասիլինէ չաբաշագ իմիշ։

Ֆագաթ ուսուլը հիմայէյի թէրվիճ իսէն ֆրգա՝ իշպու մէսէջէ չիտտեթլէ մուխթէլիֆէթ իթթիյինանէն, պու հալ վէ Բուսիա իլէ օլան կէօմրիւք ռէգապէթի մէսէլէսի, բէրլիպլիքէնիլէրի թէֆրիգաեա տիւշիւրէճէք տիր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ԳԱՀԸ

Հինտիսթան վալիլիկինտէն Լոնտրաա Հինտիսթան ուսուրը նէզարէթինէ վարիա օլան Ռէսմի բարբօրաա, Հինտիսթան գահրընն հալը հազրընա տայիր, աթիտէքի մալիսմաթ իթա օլունըյօր։ Իանէյէ մուհթաճ օլանլարընն ատէթի Պոմպայաա կիւնտէն կիւնէ թէքհուր էյլէտիյի կիպի, նաքի եազմուրլար նիւգզալ իտուպ տէ էհալի զըրաաթ վէ հէրաէթէթ պայչաէրնճաեա գատար, միհթաճիրինն տահա զիեատէ արթճաղը զանն օլունուր։

Սէվգիլի միսթէնա օլարզը հալտէ հէնուզ հիչ պիր թարաֆա՝ զըրաաթրն միհթաճ օլարզը տէրէճէտէ եազմուր նիւզուլ իթմէմիշ տիր։

Ցունիսին 23 ինճի կիւնի միւսապ օլանլարընն ատէթի պէր վէճհի տիր իսի, Պոմպայ՝ 430,000, Պոմպայնն եէրլի էյալաթը 56,000, Պարօսա՝ 30,000, Հայատար Սպատ՝ 18,000, Մասրաս՝ 5,000, Հինտիսթանը Վիսթա՝ 1000, Վասսթ էյալէթլերի 1000, եէքիւն 531,000։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Բրէնա Հանրինին գուսմանատաը թաՀընատա պուլընան Ալմանեա պիրինճի ֆիլօսը՝ յուլիսի էֆրէնճինին 15ինտէն եվվէլ 8ինէ գատար Գոգսէհաֆ, Հէլ։ կօլանա վէ Պօրգում լիմանլարընատա թէլսիզ թէլէկրաֆ էյլաթը մէվճուտ օլարզը, վէ պուսլարընն պիլիսասէ Ինկիլիզ սէֆայինը հարպիէսի իլէ մուխապէրէ խուսուսընատա քէմալը մուվաֆֆագիյէթ իլէ խթիմալ օլընարզը մուհապագ տըր։

ԹԷՎՖԻՔ ՀԱՅՕ

Վէզայիֆի մէմուրիյէթլերինի հիւանի իյֆա իլէմէքտէ օլմալարընատան Նաչի Մուսաւ վիլայէթի սէֆթէրատարը Իզզ. Մէհմէտ Շէվքէթ վէ ուսուրը չէնպէնտերի գանթրօլէօր մուավինի Սապրի պէյլերէ թէրթիբէն սանիյէ սընրթը Միւթէմայիզի ռիթպէլէրի թէվճին պույրուլմըշ տըր։

Պիթլիս վիլայէթի տախիլինտէ Խիզան գազասը գայմագամլըզը Մէքթէպի Միլքիյէյի Շահանէ մէէզուլարընատան Խիւսավէնտիկեար վիլայէթի մաեէթինէ մէմուր Անմէտ Շեվքի էֆէնտիյէ թէֆվիզ պույրուլմըշ տըր։

ՆԻՇԱՆ

Ուսուրը մէմուրիյէթլերինի հիւանի իյֆա իթմէքտէ օլմալարընատան Նաչի Ճանիկ սանճաղը իտարէ մէճլիսի պաշ քատիպի Ռիզա պէյէ Տէօրտիւնճիւ ռիթպէյէն Օսմանի։

Եունան Հարպիյէ նէղարէթի հաւէրլերինտէն վէ իսթիհքամ հիւզուրատընընատան Մ. Գլավօտանօսա սէօրսիւնճի ռիթպէյէն Օսմանի նիշանը վէշանարը իհսան պույրուլմըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—Գոնտրեսամբ կը լսենք թէ Պաղբէլի գերեզմանատան օրինափակութիւնը մօտերս կ՛ամրողջանայ։ Տակաւին չորս հարիւր քառակուսի կանգուն մնացած է։

—Այսօր Իզմիրեան զրական մրցանակաբաշխութեան հանդէսին յետոյ տեղի պիտի ունենայ Խան Ժողովի նիստը, ուր օրակարգի առաջին խնդիրը նկատած է Տրապիզոնի համար առաջնորդական տեղապահի ընտրութեան խնդիրը, որուն ընտրելիներէն մէկն է նաեւ Տիարպէքիրի առաջն. տեղապահ Տ. Եղիկեալ վարդապետ Արշակունին, որ այս շաբթու մայրաքաղաքս կը հանի։

—Գուդարաուի Ս. Լուսաւորչեան Մայր վարժարանի մէջ կարմրախտի հիւանդութիւնը ծագած ըլլալով, դասախօսութիւնք դադրած են առժամապէս։

—Տ. Յովհաննէս Աւագ-Քահանայ Մկրեան երեքշաբթի օրը Գարակէօղեանց-Մանուկեանց հարսանիքէն վերադարձին, Բերա, Թրամվայէն իջած ատեն, ոտքը սոնած ուղեանի վրայ խնալէն ոտքը ցաւցուցած ըլլալուն, քանի մը օրէ ի վեր բժշկական դարմաններ կը ստանայ։

—Ներսպանակ հարերս հովիս. Դէորդ եպիսկ. Թիթիճեան, որ ասկից առաջ Մարսիլիոյ մասրան մէջ քահանայագործութիւն կ՛ընէր, հիմա Բարիզ մեկնած ըլլալով, նոյն մասրան հոգաբարձութիւնը նոր քահանայի մը կարգումը կը խնդրէ Պարիզաբարանին։

—Էրզրումի Բաղ. և Կրօն. Ժողովներու օրինաւոր չրջանը աւարտած ըլլալով, տեղւոյն Գաւառ. ընդհ. Ժողովը նոյն ժողովներուն նոր ընտրութիւնը կատարեր է և վաւերացումը խնդրեր է Պարիզաբարանէն։

—Անցեալ կիրակի օրը Գուրուչէշմէի Թաղ. Խորհրդոյ նոր ընտրութիւնը կատարուեցաւ. բայց քուէից քացարձակ առաւելութեամբ ընտրեալ չը լինելով, ընդհանրապէս հինգ ընտրելիներն ալ՝ համեմատական քուէարկութեան մնացին։ Յառաջիկայ կիրակի օրը պիտի չարունակուի ընտրական գործողութիւնը, և համեմատականի մնացողներէն պիտի կատարուի ընտրութիւնը։

—Երուսաղէմէն կը հաղորդեն թէ, երբեմն Պշլսեցի (Պոյանճրլիլցի) Տիրացու Հայկ-Սարկաւագը, որ այժմ Տ. Սիմէոն անունով վարդապետ է, և որ անցեալ տարի Յոպպէի մէջ տարեկան չրջանի զրկուած էր, այս անգամ Ս. Յարութեան Տեսուչ պիտի կարգուի։ Միաբանական Տնօրէն Ժողովոյ մէջ բաւական համարում կը վայելէ Տ. Սիմէոն վարդապետ։

—Պերութի նախորդ Տեսուչ Տ. Մատթէոս վարդապետ Դայքճեանի՝ Յոպպէի Տեսուչ անուանուիլը, բաւական գոհութիւն պատճառած է իրական չրջանակներու մէջ։ Տ. Մատթէոս վարդապետ՝ թէեւ Պերութի մէջ ամէն ճաշակի չը կրցաւ յարմարիլ, սակայն ինքը գործի մէջ բաւական եռեռած ու կենցաղագէտ եկեղեցական մը ըլլալով, Պերութէն աւելի՝ Յոպպէի Տեսչութեան յարմարութիւն ունէր, քանի որ Երուսաղէմայ ուխտաւորներուն համար առաջին կայարանը Յոպպէի վանքին մէջ կը գտնուի։

—Հանգ. Սեթեան Տ. Յովհաննէս Սրբազանի մահուան տարելիցը՝ յուլիս ամսոյն վերջին կիրակին կ՛իմայ։ Սեթեան եպիսկոպոսին եղբօրորդին՝ Տ. Կարապետ Աւագ-քահանայ Սեթեան՝ (անդամ Կրօն. Ժողովոյ) սովորութիւն ըրած է ամէն տարի կարգաւ մէյ մէկ եպիսկոպոս հրաւիրելու և Գուզկունճուքի եկեղեցւոյ մէջ յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել տալու գերեզմանին վրայ, որ կը գտնուի եկեղեցւոյն պարտէզին մէջ։

Յառաջիկայ կիրակի օրը՝ այս առթիւ հրաւիրուած է Պատր. Փոխանորդ Տ. Դաւրիել եպիսկոպոս Ճէլմանիրեան, որ պիտի պատարագէ Գուզկունճուքի եկեղեցին, և քարոզ խօսի։

—Անցեալ կիրակի օրը՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ծնի օրը լինելով, Կրօն. Ժողովոյ Ատենապետ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսի անուան տօնադարձն էր։ Բազմաթիւ քարեկամներ ու հաւատակիցներ—եկեղեցական թէ աշխարհական—չնորհաւորութեան գացած էին իրեն։ Գուրուչէշմէի աւանդական խուցը, որ երբեմն Կաղզուանցի Զաքարիա Պատրիարքին նահապետական-Պատրիարքարանը եղած է։

Այս առթիւ հարկ կը համարինք յիշել թէ, մինչեւ անցեալ տարի, Նորին Գերապատուութիւնը՝ իր անուան տօնը Ս. Լուսաւորչի «Ողջոյց և Թատանց» օրը կը կատարէր։ Եւ որովհետեւ այդ օրը՝ շատերու համար անժամանակ օր մըն էր, ուստի մէկ քանի բարեկամաց խնդրանօք, սոփրատեցաւ այս տարին սկսեալ՝ Գրիգոր Նշխարաց սրբոյն Լուսաւորչի օրը տօնել իր անուան տարեդարձը, ինչպէս վերջին ժամանակներս նոյն փոփոխութիւնը ըրած էր հանգ. Տ. Գրիգորիս Սրբազան Ալէքսանեանն ալ։

—Գուսդարուի Զարեղ Թաղից Աղքատասիրատի Տնօրէն Խորհրդին տարեշրջանը լրացած ըլլալով, իր տեղեկագրին հետ հրատարակուն ալ մատուցեր է Հինգշաբթի Ժողովոյ Դիւանին։

Կը լսենք թէ Ֆիչեալ Տնօրէն Խորհուրդը՝ արդիւնաւոր չրջան մը ըլլորած է, մասնաւորապէս 1000 հիւանդներ դարմանելով, որոց համար ծախսուած է 32,000 ղուրուշի մօտ գումար մը, իսկ հասոյթները 37,000ի հասած են, որով 5000 ղուրուշի չափ գումար մը տրամադրելի կը մնայ նորընտիր Տնօրէն Խորհրդոյ գործառնութեանց դիւրութեան համար։

Ասոնցմէ զատ 200 մանչ և աղջիկ տղայոց հագուստ և կօշիկ բաշխած է, նոյնպէս մեծաքանակ ածուխ, հաւկիթ և բրինձ մասակարարած է բարեսէր ազգայնոց գովելի աջակցութեամբ։

—Կ՛իմանանք թէ՝ Հայ լրագրութեան մէջ վերջերս իր գրական գործունէութեամբը ու նորակերտ բառերովը հանրաբ չինոյ Զիթեէ-Սարաֆ Օնիկի էֆ. Մ՝ոէ-Ալոյ-ի անունով պարբերական մը պիտի հրատարակէ ընկերակցութեամբ ծանօթ ու վարժ բանասէրի մը։

—Ռոդոսի մէջ հանգ. Պարոն Բուբերան 3000 ռուպլի կոակեր է Նոր-Նախիջեւանի թեմական դպրոցին։ 3000 ռուպլի՝ Արմենատիական վարժարանին և 3000 ռուպլի ալ՝ Օրիորդաց Հռիփսիմեան վարժարանին։

—Մանօթ վաճառական Աշն. Մկրտիչ էֆ. Ս. Մանուկեան՝ իր յաղագաւ տարութիւնը դարմանելու համար՝ Եալովայի Գրոյչի հանքային բաղնիքները պիտի երթայ յառաջիկայ չաբթի։

—Գոնտրեսամբ կը ծանուցանենք թէ, Մանզումէի համակրելի ու տաղանդաւոր աշխատակիցներէն՝ Դէորդ էֆ. Սիմքէշեանի ընդ համեստապայլ Օրիորդ Սրաքսի Սերովբեանի, Պակադրութեան հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ Երկուշաբթի 25 յունիս, ժամ եօթին, ըստ Թրքաց, Գուսմ-Գարուի Պատրիարքանոցի Մայր Եկեղեցւոյ մէջ։

Ընդունելութիւնք և չնորհաւորութիւնք պիտի կատարուին Մայր-Եկեղեցւոյ Դպրոց Ուսումնարանին մէջ։

Եմբաղրութիւնս այս առթիւ իր սրտագին խնդակցութիւններն կը յայտնէ հրատարակաւ։

ՀԵՐԲՈՐԻՄ ԹԷ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բարիզի Հայոց Հոգեւոր-Հովիւ Արժ. Տ. Վռամշապուհ քհն. Քիսպարեան՝ առաւօտեան օրաթերթի մը մէջ՝ դոգցեալ իրը «բրոշուրը Եւրոպայնակ Հայոց Առաջնորդ՝ Տ. Դէորգ Եպիսկ. Իւմիւճեանի», կը փորձէ մեր 36 թիւ Մանչէսթրի մէջ դրածները հերքել, բայց գժբաղդաբար մեր գրածներուն մեծագոյն մասը՝ իր լուսնեամբը հաստատելէ յետոյ, սա՛ պէս կը նկրտի արդարացնել Տ. Դէորգ Սրբազանը.

«Հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ վ դագաղն՝ ո՛չ Բարիզի Մասուն քեր-

ուած էր և ո՛չ ալ Բարիզի եկեղեցականք՝ յուզարկաւորութեան հոգեւոր պաշտամունք կատարած ևմք, հետեւապէս՝ բոլորովին սիալ է և սուտ այդպիսի տարաձայնութիւն մը...»։

Ի՞նչ է եղեր նայինք այդ տարաձայնութիւնը, որ իբր թէ մեր գրածէն արտատպած է Տէր Հայրը.

«Տ. Գէորգ Եպիսկ. Իւթիւճեան՝ անցեալ տարի չէ հրաւիրուած հանգուցեալ Յովհ. Էֆ. Էսաեանի յուզարկաւորութեանը ի Բարիզ, այլ միւս եկեղեցականներով միայն բաւականացած են, վասն զի Հոգեւորական Մատակարարութեան մը առթիւ Տեարց Էսաեանց նուիրատուութիւնն չնչին գումար մը համարած է եղեր Սաաջնորդն որով վշտացեր են Էսաեան ընտանիք։

Կը ցաւինք Բարիզի Արժ. Հոգեւոր Հովիւին այս սխալ ընդօրինակութեանը նկատմամբ։

Բան մը հերքելու համար, զէթ գրուածը՝ բառ առ բառ ամբողջութեամբ օրինակելու չէ՞, մանաւանդ երբ յառաջ բերուածը՝ չակերտի մէջ ալ առնուած ըլլայ, որ կը նշանակէ թէ՝ գրուածին ճիշդ պատճէնն է այն։

Ո՛վ ըսած է թէ ողբայեալ Յովհաննէս Էֆէնտիի դագաղն՝ Բարիզի մատուռն բերուած է։ Թէ Բարիզի եկեղեցականները՝ հոգեւոր պաշտամունք կատարած են։ Պարբերութիւններ որ յերիւրուած, և իբր սուտ ու սխալ՝ մեր լրագրին վերագրուած են։ Ընդհակառակը մեր խնդիրը Տ. Գէորգ Եպիսկոպոսին յուզարկաւորութեան ներկայ չի գտնուելու մասին է, և ոչ թէ Բարիզի մատուռին մէջ յուզարկաւորութեան հոգեւոր պաշտամունք կատարուած ըլլալը կամ չըլլալը։ Եւ ասոր պատճառ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի մէկ շահամոլութիւնը համարած էինք։ Տե՛ս, Մանզումէ 36 թիւ, ուրկէ կ՝արտագրենք.

«Իսաեան Յովհաննէս էֆէնտիի հուսնդութեան ատեն Տ. Գէորգ Իւթիւճեան եպիսկոպոսն ի Բարիզ հրաւիրուած է որպէս զի հիւանդը մինթարէ հոգեւոր մատակարարութեամբ։ Այս առթիւ Մարսիլիայէն մինչեւ Բարիզ երթեւեկութեան համար, ոչ միայն երկաթուղիին առաջնակարգ տոմսակի գինը կը վճարուի եպիսկոպոսին, այլ և համեստ ժամուց մէն ալ կը տրուի իրեն։ Սակայն Նորին Գերապատուութիւնը գոհ չի մնար այդչափ գումարով, և իր դժգոհութիւնը ուրիշի մը յանձնած ըլլալուն, այդ լուրը կը տանին կը հասցնեն մինչեւ հիւանդին ականջը։

«Ահա՛ այդ պատճառաւ, երբ Էսաեան մեռաւ, անոր պարագաները չուզեցին հրաւիրել զՏէր Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան» և այլն։

Եթէ եկեղեցականներէն մէկը չի հրաւիրէնիկ՝ անոնք Տ. Գէորգ եպիսկ. Իւթիւճեանը պիտի հրաւիրէին, քանի որ Եւրոպայեան Հայոց Առաջնորդն կամ ընդհանուր Հոգեւոր-Հովիւն էր ինքը։ Եթէ հրաւիրած ալ չըլլային, իբր իր ծուխերէն մին, քանի որ հաղորդած էր, պէտք էր ինքներթալ իր վերջին օրհնութիւններն ալ տար, մինթարել ընտանիքը, և այս առթիւ՝ ուրիշ Եւրոպայեան Հայերուն ալ հոգեւոր այցելութիւն մը տուած ըլլալ։ Մանաւանդ որ Էսաեանց Սվնուհի Օրիորդին պսակադրութեան առթիւ եւս բարեպաշտական նուէրը սիրայօժար ընդունած է Առաջնորդ Սրբազանը, ինչպէս կը գրէ Բարիզի Հայոց Հոգեւոր-Հովիւը։ Եւ այս՝ կը հաստատէ թէ՝ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի կարեւոր ծուխերէն մին էր նաև Էսաեան գերդաստանը, և անպատճառ ինք հրաւէր պիտի ստանար, եթէ մեր գրածին պէս, կանխաւ դժգոհութեան պատճառ մը տուած չըլլար։

Զենք դիտեր թէ այս առթիւ ի՞նչ հարկ կար մեր քրոնիկագիրներէն մէկուն «Երուսաղէմի երանելի յանախորդը» մակդիրը տալ և դնդատեղի հարուածներով վիրաւորել, կարծելով թէ Արէա անուան տակ ծածկուած անձը չենք ճանչնար իր ծանօթ հանգամանքներովը։

Յուսալ է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Այնթապէն կը գրեն.

1901 յունիս 10 Այնթապ

Բնաւորիներ.—Հանդէս.—Կարգած շուներ։

Իւրաքանչիւր վարժարան պատրաստելով իր քննացուցակը՝ սկսաւ ամավերջի քննութեանց։ Այն ուսուցիչք՝ որք փոյթեւանդ կ՝աշխատէին, անոնք որք կը ջանային բանական պարտիզաց ակօսներուն մէջ ցանել իրենց բարի սերմերը, քիչ օրէն պիտի քաղեն և արդիւնքը և պիտի ներկայացնեն առ որանկ է։

«Հռիփսիմեանց Պարզատիրաց» ի Ժիրդ. տարեդարձի հանդէսը կատարուեցաւ մայիս 27 կիրակի օրը Ս. Եկեղեցւոյ մէջ ի ներկայութեան երկսեռ խուռն բազմութեան, պատկ. կրօնական ժողով և պատ. Թաղ. Խորհուրդն ալ իրենց ամբողջութեամբը ներկայ էին։ Միայն անուանական և առժամանակեայ Բաղաքական էր որ իր բացակայութեամբը կը փայլէր։ Մի քանի օրիորդներ յաջող կերպիւ գոցեր արտասանեցին, ապա Փօլատեան էֆ. կարդաց միանակ տեղեկագիրը, որ հանդիսականաց կը ներկայացնէր դպրոցական փոքրիկ գումարի մը բացը գոցել։ Հանդէսը թէպտեւ փայլուն էր, այլ «Հռիփսիմեանց»ի երկու աշակերտուհիները աւելի փայլեցուցին զայն իրենց գրաւոր ճառախօսութեամբը։ Օր. Վարժապետեան «քաղաքավարութեան պայմանները» քաղաքավար կերպով կը ներկայացնէր, Օր. Ալաճաճեան իրեն յատուկ չեշտով և վայելուչ արտասանութեամբ «ո՞վ մեծ կրնայ ըլլալ»նիւթը կը բացատրէր ներկայից սահուն և յստակ ոճով մը։ Ասոնք խիստ մեծ ապաւորութիւն ներգործեցին հանդիսականաց վրայ։

Յետ ատենեցուն Առաջ. փոխանորդ հայրը խօսեցաւ վառվռուն դէմքով մը, դրուատելով գեղեցիկ սեռին ըրած գործերը և ծառայութիւնները. հանդէսը վերջացաւ պանպանիլով։

—Բաղաքի մէջ կատաղած չուներ կը գտնուին, երկու-երեք մանչեր զոհ դային, այս մասին թաղապետական ժողովոյ ծառայութիւնք անուրանալի են, լսեցինք թէ այդ խածնուածներն Պօլիս զրկուած են. ԱՐԴՈՍ

Հայ-Հռովմէական աղդային մը, հետեւեալ թղթակցութիւնը կը ղրկէ մեզ Օրթագեղէն։

«Կիրակի առաւ., Հայ-Հռովմէականներու Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, նախապէս եղած հրաւէրի մը համաձայն Էմմանուէլեան Տ. Պօղոս Կ-Պատրիարք, հանդիսաւոր կերպով պատարագեց և վարդապետ մը, Թարեզ ընտանիքը, և այս առթիւ՝ ուրիշ Եւրոպայեան Հայերուն ալ հոգեւոր այցելութիւն մը տուած ըլլալ։ Մանաւանդ որ Էսաեանց Սվնուհի Օրիորդին պսակադրութեան առթիւ եւս բարեպաշտական նուէրը սիրայօժար ընդունած է Առաջնորդ Սրբազանը, ինչպէս կը գրէ Բարիզի Հայոց Հոգեւոր-Հովիւը։ Եւ այս՝ կը հաստատէ թէ՝ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի կարեւոր ծուխերէն մին էր նաև Էսաեան գերդաստանը, և անպատճառ ինք հրաւէր պիտի ստանար, եթէ մեր գրածին պէս, կանխաւ դժգոհութեան պատճառ մը տուած չըլլար։

Առ անվեղար վարդապետ Պարոն Արէա,

«Պաղպատ Արէտեան» մակդիրով յորջորջուած ըլլալուդ պատճառը ահագին քանակութեամբ ջուրի մէջ քանի մը ոսպ դնելով խառնելիդ է, ինչ որ գիտցած ու չգիտցած հրապարակային խնդիրներով «Շաբաթական Նօթեր» յերիւրելու կը մղէ զձեզ։

Պ. Արէա, ինչէն դիտէք որ Կարկուտեան ըսուած հողին վրայ ռուսահայ ծանօթ բարերարին կողմէ տասը հատ խանութներ պիտի չշինուին։

Ո՞վ հերքեց Մանը-ի այս լուրը։

Եթէ Վրայր լուր մը մուտայ կամ չուզէ տալ, այդ լուրը միթէ գոյութիւն ունենալէ դադրած կ՝ըլլայ։ Իրողութիւնը կը ցնդէ՞։

Քանի քանի կարեւոր ու ժամանակակից Սաղմնական քրոնիկներ կան, որոնք Վրայրի Արգասեան աչքերէն վրիպած չեն կը կարծէք։

Եթէ հակառակը պնդէք, մենք պատրաստ ենք կարդ մը լուրեր հրատարակել, որոնք ցարդ չէ հաղորդած ինքը։

Սուլթանիյէ վարժարանի 30 շրջանաւարտներուն մէջ կը գտնուի Աւետիս էֆ. Մ. Շարապխանեան միակ հայ պատանին։

Շարապխանեան էֆէնտին եօթը տարի անխոնջ աշխատութենէ ետքը խստ փայլուն և յաջողակ քննութիւններ անցուցած՝ և իր ընկերակիցներուն մէջ առաջնակարգ դիրք մը ստացած ըլլալով, պատուաբեր եկած է ոչ միայն իր ընտանիքը Մեծ Նոր դիւղին և իր պատկանած Շարապխանեան գերդաստանին այլ և ամբողջ հայ հասարակութեան։ Կը շնորհաւորենք Աւետիս էֆէնտին իր այս օրինակելի յաջողութեան համար։

ՏԱԼԻԼԻՅԷ

Սիվասցան 17 յունիսէ ալընան թէլէկրաֆա նաղարէն պիր կիւն էվէլ Համիտիյէ գաղաբնտա հարաքէթի արզ վուգուպ պուլմուշ իսէ ալ պիր կէօնա խասարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր։

ՊՐՈՒՍԱՏԱ. ԱՖԱՔ.—«Յունիս 19 թարիխի Պրուսատան ալտըղըմըզ խուսուսի պիր մէքթուպա նաղարէն բազար էրթէսի կիւնի Պրուսատա վուգուպուլան խասարաթը թուղեան էհալի պէյնինտէ չիմտիյէ դատար էմնալը նատրէն կէօրիւլէն ոֆաթլարտան պիրի ատտ օլունմադտա տըր։ Եաղմուր սապահլայըն էրքէն պաչաեարագ սաաթ 12ի՝ տողրու պարտագտան պօտ չանըր կիպի էնմէյէ պաչամըշ տըր, չէրին մահալլէրի ումումէն նէյր հալնի քէսպ իտուպ խանէլէր պիրէր ատտ թէչքիլ իթմէքտէ իտի էթրաֆ թէրէլէրին քուֆֆէսինտէն ճօչկուն ըրմաք կիպի ադան սէլէր չէրի իսթիլա իթմէքտէ օլուպ գուլագլարը սաղըր խաէէք տէրէճէտէ տէհչէթլի պիր կիւրկիթի բէյտա օլմադտա իտի, պու սէլէր էօնդէրինէ կէլէն հէր պիր չէյի սիրիւլուպ կէօթիւրտիւր, խանէլէրեան պիր խայլըսը խարապ ու խասարտիտէ օլտուղը կիպի պիր գաչ միւհքէմ թաչ քէօրիւլէր պիւէ սէլէրին չիտատէթինէ թէհամիլ իթմէյէրէք սիրիւքլէնիպ կիթմիշլէր տիր։ 200 խանէյի միթաճավուղ պինալար ղայրը գապիլի խաքեան պիր հալէ կէլմիշլէր տիր, էնդաղ ալթընտա գալան պիր խայը քէսան մաղրուգէն վէ մէճրուհէն վէֆթաթ իթմիշ տիր, զայիթը մատիյէ պիր գաչ միլիոն լիրա թասավուր օլմագտա տըր, չէրէ գարիպ մահալլէրտէ տախի զայթ վէ խասար ազիմ օլմուշ տըր, բիվայէթէ նաղարէն թէքմիլ գոյուն սիրիւլէրի մահվ ու նապտիտա օլմուշչար տըր, եաղմուրըն թէսքին օլմասընը միթէագրպ չէհրին բէրիչան ու պիչարէ սէքէնէի սօղագլարա տիւշէրէք ոֆաթը ճէսամէթինտէն վէ սիւրթը վուգուրնտէն շաշգէն պիր հալտէ տօլաչռեօրար իտի։ պէլէտիյէ թապիպլէրի իլէ բօլհա մէմուրինի պիվայէկեան վէ ոֆաթղէսէ էհալիյէ հէր խուսուստա մուավէնէթ իթմիշլէր տիր։» ՄԱՆԷԼԵՈ

ՀԻՒԲԻՄԻԹԻ ՍԷՆԻՑԷ վէ Բումանիա հիւբրիմէթի պէյնինտէ ագտը մուգարրէր պուլունան թիճարէթ մուահէտէսի միւզաքէրաթը նէթիճէբէզիր օլմուշ տըր, պու կիւն գոմիսիօն՝ մաահէտէյի թէչքիլ իտէն եէսի մատտէնին գըրաաթընտան ասնրա մատտէյի մէզբիւրէլէր հիւքիւմէթի Սէնիյէ, մուրախսալար ըէիսի իլէ Մ. Բօրըմպարօ թարաֆընտան խլա զընաճագ տըր։ Բազար էրթէսի կիւնի մուվագգաթ թարիֆէնին իքի այ տահա իսթիտատընա տաիր չէրէֆտուտուր պուրուլան իրատէի Սէնիյէ թէպլիղ օլընմըշ տըր, մուահէտ միւզաքէրաթընըն պու գատար գրան պիր միւտատէթ զարիքնտա հիւանիւ նէթիճէ պուլմասը հիւքիւմէթի Սէնիյէ իլէ Բումանիա հիւքիւմէթի պէյնինտէ պուլունան հիւսիյաթը ասսթանէյէ պիր տէլիվ տիր։

ՀԻԾԱԶ տէմիր հօլու խանէսի իչիւն Մարօք Էմիրի 250000 ֆրանք իրսալ իթմիշ տիր։

ՄԸՍԸՐՏԱ վէպատան չիմտիյէ գատար 72 միւսալ վուգու պուլմըշ տըր։

ԶԻՑՍԱՖԷԹ.—Տօքթ. Ֆինկէլէր սիւն ագշամ Ալմանիա խասթախանէսի ատթըպարտ հիյէթի չէրէֆինէ Բէրա-Բալա օթէլինտէ պիր զիյաֆէթ վէրմիշ տիր։

ՇՈՒՐԱՑԻ ՏԷՕՎԼԷԹ գարբը իւզերինէ գաչաքճըլարա վուգուա կէլէն միւսատէմէլէրտէ ժանտարմալար թարաֆընտան թէլէֆ օլան գաչաքճըլար իչիւն ժանտարմալար մէսուլ օլմայաճագլար տըր, զիրա գաչագճըլար պիր նէվ էշգիյա տըրլար, իշպու գարտա սէպպէպ իթթիխատ օլունան հատիսէ էնգարէտէ վուգու պուլան գաչաքճըլար վէ ժանտարմալար վուգուաթը օլմուշ տըր։

ՏՈՒՑՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ Իտարէսի գումիսէրլիյինէ թային պուլուրման ատթուֆ. Սաֆտ պէյ էֆ. հաղրէթէլերի պու կիւնտէն իթիպարէն ումուրը մէմուրիյէթլէրինէ միւպաշէրէթ խէֆէքլէր տիր։

ԲԱՍԲՕՐԹԼԱՐ.—Տէվլէթի Ալիյէ բասքօրթլար թէպտիլի էշքեալը իլէ հիւքիւմէթը սահրէ բասքօրլարը կիպի սէֆթէր սուրէթինտէ եարըլմասը վէ քեզատախիլիյէ նէզարէթինտէն վէրիլէն բասքօրթլարըն վէ միւրիւր թէզքէրէլէրինին տախի պու չէքլէ իֆիրաղը վէ խըտմէթքէարլար իլէ 15 եաշընտա պուլունանլարըն տախի բասքօրթ ալմալարը հէմ խաղինէի ճէլիլէյէ նաֆի վէ հէմ տէ զապթթաճա թէսհիլաթը մուճիպ օլաճաղընտան պահալա Շուրայի Տէօվլէթտէն պիր գարարը գաթի վէրիլմէք իւզրէ օլմաղլէ Տախիլիյէ նէզարէթինտէն իսթիղմանը քէֆիյէթ օլունմըշ տըր։

ՍԸՐԲԻՍԹԱՆ հիւքիւմէթի իլէ ագտ օլընան մուահէտէսին իսթիտատ պուլմուշ օլտուղընը եազմըշ իտի։ Մէսմուաթըմզա նաղարէն մուահէտէյի մէզքիւրէ լայիհալարը պու կիւնլէրտէ իմզալանմագ տըր։

ՕՖ ԴԱԶԱՆԸՆԱ. թապի Սամրի գարիյէսի էհալիսինէն օլան էշգիյատան Մէհմէտ մագթուլէն մէզքիւր գարիյէ սէրէլէրինտէն պիրինտէ պուլընըպ տէֆն օլունմըշ տըր։ Դաթիլ թէհարրի օլունմըշ վէ օրալարտա հալա էշգիյալըգ իթմէքտէ պուլունան ալթը չախս տահա տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։

ՄԱՑԻՍԻՆ 25ինէ Մէտէրնի գազասընըն բէթման գարիյէսի ճիվարընտա տավարլարընը եայմագտա օլան պիր չօպան նիւզուլ իսէն եաղմուրլարտան վէ տօլուլարտան հալ օլան սէլլերէ սիւրիսի իլէ գարըշըպ մահվ վէ նապէտիտա օլմուշ տըր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

Յուլիս, 3 1901

Ֆրանսըզ էսհամը	100.67
Բէժի	312
Գօնսոլիտ.	25.22
Շըմինտիֆէր	110.
Պանգ. Օթման	542
Թրանսվալ	87.50

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ՏԻՒՆԷԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 2 Յուլիս. — Բէքինտէն ալընան պիր թէլէկրաֆնամէտէ, Զինլիլեր չէհրի մէզքիւրտէ պուլունան Ինկիլիզ մահալէսինին իտարէսինէ պէտ ու միւպաշէրէթ իթմիշլէր տիր։

ՊԵՐԼԻՆ. — Մանչուրի հագդընտա Ռուսիա իլէ Չին արասընտագի մուգավէլէնին ագտ ու իմզա իտիլմասի պէյան իսիլիեոր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Իմիւա Պրունընտան ալընան խասէրլէրէ կէօրէ՝ Ինկիլիզլեր Ֆօչըն Գօմանտասը ալթընտա պուլունան Պօէրլէրի գուչաթմըշլար տըր։

ՎԻԵՆՆԱ. — Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի պու սապահ Իշլիէ միթէվէճէհէն հարէքէթ իթմիշ տիր։ Միւշարիւլէյէ հաղրէթլէրի չէհրի մէզքիւրտէ պիր դաչ կիւն գալաճագ տըր։

ՊՈՒԲՐԷՇ. — Բուսանիա թէլէկրաֆ չիրքէթի Բումանիա Գըրալը հաղրէթլէրինին Աւաթրիա մանէօվրարընա տավէթ օլունտըը հագգընտա տէվէրան իտէն բիվայէթի թէզքիպ իտիյօր։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սըրպիսթան ինհիհարլար իտարէսի եիւզտէ 4 ֆալպլի Սըրպ էսհամը ումումիսինին յունիս գուբօնընըն թէէսիյէսի իչիւն լազըմ կէլէն մէպալիղի, մէմալիքի էճնէպիյէսէ պուլունան Սըրպիսթան մէմուրէյն մալիյէսինին կէօնտէրմիշ տիր։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւաթրիա-Մաճարիսթան Խարիճիյէ Նազրը վէ զէվճէսի Գօնթէս Կոնիսմարքի Բարիզէ միթէվէճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

ՊՈՒԲՐԷՇ. — Մէճլիսի մէպուսան մալի պանգա իլէ հիւքիւմէթ արասընտա մէզքիւր պանդա թարաֆընտան խուլէճէք Ավանս հագգընտաքի մուգավէլէյի 4 բէյէ գարչու 71 բէյ իլէ գապուլ իթմիշ տիր։

ԳԱՀԻՐԷ. — Յունիս 23ինէն իթիպարէն վէպատան 15 վուգուաթը ճէսիտէ զուհուր իթմիշ տիր։

ԷՐՍԼԷՊԷՆ.— Բօրթուկէզ Գրբալընը վալիտէսի պու կիւն միւվասէլէթ իթտի։ Միւշարիւլէյհանը մախտումը Տիւք աս Բօրթօ սահի օրատա պուլունըիօր։

ՊՈՒԲՐԷՇ. — Մալիյէ Նազրընը պէյանընա կէօրէ, 1901 սէնէսի պիւտճէսինտէ 28 միլեոն ֆրանք աչըգ զուհուն իթմիշ տիր։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ. — Զըրաաթ Նէզարէթինին պէյանընա նէզարէն պու սէնէնին պուզտայ մահսուլաթընտա ֆէվդէլատէ ֆէյզ ու պէրէքէթ կէօրիւնիւօր իմիշ։ Պու կիւն պուզտայ բիյացասը հիսս օլունմագ տէրէճէտէ թէնագիւս իթմիշ տիր։ Պօրսա գարանտըզը զէման 71.50 իտի։

ԿԵՃԷԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 3 Յուլիս.—Ալճէր պէլէտիյէ բէյիսի Մ. Մագս խթիֆա իթմիշ տիր։

ԼՈՆՏՐԱ.—Տը Պէրս Ապթուն Շիրքէթինին ումուրընը թէսվիյէ իթմէք իւզրէ՝ Մ. Սէսիլ Բոտտս Ինկիլիթէրատա ավէթ իտէճէկ տիր։

—Բէյմի զաղէթասը՝ Ֆաս էմիրինէ «Պաթ» նիշանը պէրինճի բիւթպէսինին վէրիլտիյինի նէյր իթմիշ տիր։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մարքի Վէկա տը Արմիճօ Սբանեա մէճլիսը մէպուսանընա էնտիտէն բէյիս ինթիխապ օլընմըշ տըր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԴԱՂԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ռամ տիւն ագչ. դաբ.	26—39½
» » » էն եիւքսէք	27—
» » » էն աչաղը	26—36
Բումէլի չըմէնը ագչ. գէնա.	108—50
» » էն եիւքսէք	108—87
» » էն աչաղը	108—50

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. լիր.	13—30
Սիկարէթ Ա.	—92
» Բ.	—50
Թրամվայ	6—
Ժուբիլանս	1—75
Օսմանիէ Թրամվայ	475—
Ամբրանս	3—90
Դրէսի ժէնէրալ	0—12
Սօսիէթէ Օթօման Ինկ. լիր.	0—10
Լօրիօմ	70—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	408—
Թրանսվասալ	85—
Բըխթամ Թանվիլիթը	462—
Դրէսի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	262—50
Անատօլը չըմ ագսիօնը	10—

ԱԳՋԼԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէճիտիէ	103—10
Ինկիլիզ լիրասը	110—
Ֆրանսըզ ալթունը	87—22
Բօր	91—
Գրէսմիցալթունը	51—08
Գնրպօն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 2 յուլիս

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	93—50
Օսմ. էսհամը ագչըրը	24—37
» » դաբանտը	24—37
» » » Բ	49—75
» » » Գ	27—37
Օսմանլը Պանդասը	11—62
Մըսըր տուչ. մութթահրէք	106—
Պուլկար իսթիգրազը	83—81
Դոմնիս Բարիզ 3 այ վատէ	25—360

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—25
Բարիզ 3 այ վատէլի	23—01
Ֆիօրէն Մանտա	18—50
Վիէննա չէքի (գուլօն)	21—74

Բարիզ 2 յուլիս

Ֆրանս էսհ. 4% ֆր.	100—70
» » 4½ %	101—50
Եէնի Օսմ. էսհամը ագչըլը	25—02
» » դաբանտը	25—02
Բումէլի չըմէնտըֆէրի	110—
Օսմանլը Բէժիսի էսհամը	313—
» Պանդասը	543—
Դրէսի Լիոնէ	1010—
Իթալիա էսհամը	98—50
Բուիօրիթէ Թիւրք	499—
Օսմանիյէ	462—
Տուան Օթօման	525—
Սբանիօլ	72—30
Թրանսվալ	86—50
Գամպիս 3 այ վատէ	25—200
Դրէսի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	—

Վիէննա 2 յուլիս

Լօնտրա իւզերինէ գամպիս	239—70
Բումէլի չըմէնտըֆէրի ֆր.	103—70
Օսմանլը Բէժի ագսիօնը	286—

Պէրլին 2 յուլիս

Բումէլի չըմէնտըֆ (մարգ)	107—20
Լօնտրա իւզերինէ գամպիս	20—260

ՎԱՂՈՒԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1318 ՏՀ. — 1901 ԼՏ.

Օր	Ցունիս	Ր. Լիվ.	Ցլիս
22	Ուր. բՀ. Պահք։	18	5
Մդ. Արեւ. 8.47			Կէսօր 4.33
Կէսօր 4.33			

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1817 յունիս 21ին Միրզաեան մանուկ պէյ կը վախճանի։ 1888 յունիս 22ին Յովհաննէս Տերոյենց պատուելին՝ կրօնագէտ, լեզուագէտ, բազմաթիւ երկասիրութեանց հեղինակ, խմբագիր, կը վախճանի Սկիւտար, ուր կը թաղուի։ Ծնած էր 1800ին։

ՆԱՏԻՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

Բէրա, Մեծ-Փողոց, Կալֆա Սերայէ Կիր, Թիւ- 255.

ՄԻԱՅՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

6 հատ Գապրիէլ պատկեր 30
6 » Վիզիթ » 20
12 » Մինեոն » 15

Վեց հատ գապրիէլ պատկեր առնել տուող մը 50 ղրշ. ևս վճարելով կրնայ 40×50 մեծութեամբ «ակրանտիպը-ման» մը ունենալ։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչատունը իր չինած գործերուն գեղեցկութեան համար ու Եւրոպին. զանազան լուսանկարչական մրցումներու մէջ բազմաթիւ միտալներու արժանացած և ԼԱՒ ու ԱԺԱՆ գործ չենելու մէջ ԱՆՄՐՑԵԼԻ մէկ հատիկ հաստատութիւն մը եղած է քաղաքիս մէջ։ 3—24

عافيت جلبى

ԱՖԻՅԷԹ ՀԱՊԼԱՐԸ

Ինզբզպաղ սիւչար օլուպտա թէտավիխնէ իհտալ իտնէլէր վիճուտալարընը զէհիրլէմէքտէ պուլունտուգլարընա էմին օլմալը տըրլար. զիրա թապպաթին խիւաքինա օլարագ կիւնլէրճէ մտտէ վէ պաղրբուագլարտա պիրիքիպ գալան եէմէքլէր վիճուտա զրտա օլուսպա անը պէպէյէճէք եէրտէ պիլաքիս զէհիրլի միգրոպլար բէյտա իտիպ թէարիճէն գանը պօղարլար վէ իչթիհասզլըգ, միտէ ֆէսաատ, սանմը, եարըմ պաշ աղրըսը, գարբն չիչկինլիյի, պաշ աչօնմէսի, միտէ պուլանթըսը, կէօզ գարարթըսը վէ սայիր էմրազը տահի ինթահ իտէր։

Շէհրիմիզ պէրինճի արնրգ էֆանտըլարընտան Անտօն Յօլօլեան էֆէնտինին իսթիրաքէրտէսի օլուպ մէճլիսը Թըպպիյէ Շահանէէն թատիզ օլուսան Աֆիյէթ հապլարընին իսթիմալի ինդբզպաղ պասուր վէ անատն թէվէլիւտ իտէճէք հատթալընգլարտան մուհաֆազա իտուպ միտէ վէ պաղրբուագլարը թագվիյէ վէ հալ թասվիխնէ իրճա իտէրէք թատամը տէրէճէյի մաթլուպէտէ բազմ իթտիրիրլէր. ումումի տէրսօր Տէրսատէթտէ Ճըղալ Օղլունտա Անթուան Դարիլանեանընն Աբրր էֆզանանէսիտիր, Պահճէ Դարուսընտա Գիւչիւքքան, Մինքճեան վէ Մէրճամէթճեան էֆզանանէլէրի իլէ պաչըճա էճզա ատբօլարընտա վէ էճզանանէլէրտէ սաթըլար։ 1—20

Գոռոշը (5) դրուշըր

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ԷԱՉԱԽԱՆԷՍԻ

Կէսիք-Բաչա պաչընտա (Զարչը դարուսը)

ՍԱՀԻՊ

Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէէն մէէղուն

ԼԵՎՈՆ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ

Մուավինի տախի

Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէէն մէէղուն

ՎՐԹԱՆԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Էֆզանանէէնին մագասը էսասիսի

ՄՈՒԱԼԷՃԱԳԸՆ ԹԱԶԷԼԻՅԻ

ԷԵՆՄԼԸ ԳԸԹԷՄՔ — ԷՐԻՆ ԷԼԷ ԷՄԲԸԼՄԱՔ

ՖԷՎԳԷԼԱՏԷ ԹԷՄԶԼԻՔ

ԿԷՃԷԼԷՐԻ ՏԱՀԻ ԱԶԸԳ ՏԸՐ

3—10

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ս. ՊՈԼԻՍ
Թահդուրէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆԵ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կատարելի ամենանուրբ հոտերէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի աղնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գներու դերազանց ժամանակութիւնը։ Գնահատողներուն քաջալերանքը ծրի կը ստանայ։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաքի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուներուն, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի տարբեր, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՁ.—ՊՊ. Լաքարիէա Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՍՊԱՑ.— ՊՊ. Սպէքր և Ընկ.
ԱԶԳԵՍՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռան Սարաֆեան.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայտրիա Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տիւօ Ֆերնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԻՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՑՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱԳԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 6—24

Հէր չէյտէ մուհաֆազան սրհէթէ չալըշտըղընըզ կիպի, սիկարա քաղաղարընըն տախի նաֆի օյնալարընա իթինա էտինիզ։ ՏԻՒՐ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՑԱՁ ԴԱՊԻՐ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քաղաղարընը թավսիյէ իտէրիզ։

ՑԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ՝

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի թաղամաս 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարսնացուի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան ծնունդներու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Աստուղեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆէնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ժան են։ 8—104

Գ Ի Ս Ա Կ

Մասնաւորապէս գործածուած
ՀԱՑ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Առաքել էֆ. Գաբրիելեանի սենեակը
ՄԷՐՁԱՆ, ԵԱԼՏԷՋ ԽԱՆ, Թիւ 10
Գին 5 գահ.

ԵՒՐՄԻ ՊԷՃ ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒՎԱՖՓԱԳԻՅԷԹ

Էսկի վէ Նէնի պէյ սօղուզլուղը վէ անոն վէկիլ նէթիճէլէրի հագդնտա 25 սէնէսէն պէրու իմրա օլունան թէճրիպէլէր նէթիճէսի օլմագ իւզրէ թարաքը ամիպանէմանն իյմալ օլունան «Գլոբալ Տօքթօր Զիա»ման իսթիմալ խոպ չիֆա պալան բէք չօք զէվաթ թարաքընտան մանասատագ պուլունտըղը վէ մէկթիր գաբվալ Եվրոբատան ճէլպ իսիլէն պու կիպի էավիյէի խուսուսիյէտ գաթ Էնէր գաթ ֆայդ վէ միւրէճճան խուկիմնատէն կէրէք եէնի պալշմըղ վէ կէրէք սէնէլէրէ էսկիմիշ պէլ սօղուգլուղընը պիր սահա թէկմէմէք վէ իտրար եօլա մէսանէ վէ եուամբրթալարա հիշ զարար վէրմէմէք իւզրէ գաթիէն թէշվիյէ էյլէտիյինտէն միւհթէրէմ էհալիմիզի պիր թագըմ չալաթանըզլարա իզֆալ վէ իդրար իտէն իլանլարա ալանմամալարընը խալխանէ թավսիյէ իտէրիմ. պիր գուֆթուսը իսպաթա քեսֆի տիր։

Ուսմանի սէլթօսը, Սատպօլտա Ճըզալ օղլունտա, Ասըր էֆէնտիսի տիր. Պահճէ-Գարաբուրնտա Քիւչիւք-քեան Միսքճէնան էֆէնտիսի իլէ պալշըճա էֆզա տէբօլարընտա վէ էֆզալանէլէրատ սաթիլըր։

ԳՈՒԹՈՒՍԸ 15 ԳՐՇ. ՏԸՐ.

Թաչրատան Թօխտան վէ բէրաքէնտէ սրբարրը դասալ օլունտպ սիւրաթը միւֆթիտնէ իլէ կէօնտէրիլիր։

Էֆզոֆը Ա. ԴՕԼՕԼԵԱՆ
8—20

Ի Լ Ա Ն

Իւսկիւտարտա Թրաշ Հասան Աղա մահալլէսինտէ Տօրտպ սօղաղընտա մէրհում պայ պէյի Անմէտ պէյին իւչ պաղ խանէսի սաթլըգ օլտըղընտան մէգթիր մահալլէսէ պագդալա միւրաճաաթ օլընտա։

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԻԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի Եվրագ գալէմի խիւլէֆաբընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէյնի մուսիգի մուալիմի Զուլֆանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաքընտան հէր օր պէշ կիւնտէ պիր՝ մունթազամէն նէշր խիմմէթտէ օլան էզհարը մուսիգի նախա միւնթէզրպ շարգը վէ գանթօ նօթասընըն իլքինճի ֆօրմասը նէշր իտիմիշ տիր։ Պիրլրթանէ էտինմէլէրինն հավէսքարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուխթի Պապը Ալի ճասատէսինտէ 22 նումէրօրա Իսթանպոլ քիթապչիանէսի, Մէրճանտա սաչը Եղիա էֆէնտի վէ Եկի Զաքարիէ ճասատէսինտէ Սէֆա Ֆոնօկրաֆխանէսիյէ սաար մահէլլէր տիր։

Հրատարակութիւն
ՓԻԼԻՍՈՓՈՍՅԻՆ ԱՇԽԱՏԵՐԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրէէ
Թարգմանեց ՕՆՆԻ ԶԷՖԷԼ-Սարֆ
Գին 6 գրուշ
340 էջ սեպհական
Վաստակ ենք այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին անունները ազդէն գրաւականներ են։

ՈՒԼԻԱԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՅԱԼ ԹՕՐՈՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թաղմին օլունան զիյանզարընը մէճմուի	ֆունտ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ադէտ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գալա, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաչրաարտա իշկիզար վէ միւթէպէր ատէնթէլէր արանըմագա տըր
ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման գումանիալարընը սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալդէ Ուէսթըրընի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագդամի Ուէսթըրն բագիսլէրինէ թէֆէվվիւգ իսթարմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ = SALIBORINE

Էֆզոֆը ՎԱՍԻԼԱՔԻ ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇ թարաքընտան թէրթիպ օլունմըշ տըր
ՄԷՁԼԻՍԸ ՍԸՇՀԻԷԻ ՈՒՄՈՒՄԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷՆԻՆ ՐՈՒԽՍԱՔԸՆԸ ՀԱԻԶ ՏԻՐ

Մէնշուր պօէՊօրլար Բրաֆէսէօրտան Բահէն վէ Բասուքէ օլունմըշ տըր

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) ամէնիէն թօղ՝ ֆուֆէլարը թէրմին ասը էհտիսէն կալընըղ բարմագլարընն արասընտա հասրլ օլան ֆէյնա գօդուլու կարըշան մասատէլէրինի, բիւֆիսէթ, բիւրէ վէ դաշընմալարընը տէք իյլէր։ Պունտան պաշգա, բարմագլար արասընտա նասրը վէ նասրըլաշմըշ սէրիլէրի չըգարընը, սէրպէսթճէ կէվրէկիլիր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) գօքթուգ ալթընտա վէ սարը դաբալը մահալլէրտէքի բիչիքլէրի, գօդուլարը խիլիքլէրի վէ գաչընմալարը տախի գամի սուրէթտէ տէֆ իյլէր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ)ի գուլանմալար՝ ֆուֆէլարը Բէրլին քլինիգէսի հասկինի թասարդ իթմէքտէ սիրլեր։

Սուրէթի իսթիմալի գուԹուզը սէրուտնինտէքի թարիֆատան անկաչըր։

Ումում սէքօր Ֆընտըգլընա 55 նումէրօրա Վասիլաքի Թօտորիտս էֆզանէսի վէ պաշըճա էֆզանէլէրէտ, էզա սէքօրընտա վէ Պօն Մարշէ սէ գուԹուս 5 (պէշ) գրուշա, Թաչրա էֆզանէլէրինտէ վէ էֆզա սէքօրլարընտա 6 (ալթը) գրուշա սաթրըմագա տըր։

Թաչրատան 6 գրուշըդ բօսթա բուլու կէօնտէրինէ պիր գաթու ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կէօնտէրիլիր։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ
1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՁԻՖ
ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷԾՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսինէ միւքեֆֆէթընը, HORS CONCOUR
բէգլանմիշ գազանմըշ տըր։
Էն ուսֆագ թէֆէրրուսմընա գատար էմմալընա թէվէֆֆիւգ իտէր
Թիւրքիա իշիւն եէկեանէ անէնքասը Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ էվլատլարը
Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլտա, Պահճէ Գարաբուրնտա, Համիտիյէ ճատասի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինտէ
ՇԻՒՊԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Սէրվէրտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սարէ
Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՏՊԱՐԱՆ
ՍԱՐԸԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճասսէսի, 38

Ճշդութիւն, մարդութիւն եւ արագութիւն նշանաբանն են Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանին.

Սարբեան Եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ բոլորովին ՆՈՐ տառերով Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Յունարէն և այլ լեզուով Գիրքեր, Հանդէսներ, Լրագրեր և Տետրակներ։

Սարբեան Եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ վաճառականական հաշուեցոյցեր, նամակագրութիւններ, հասցէներ, հարսանեաց հրաւիրագրեր, տոմսեր, այցաքարտներ, մանաղրեր և այլն և այլն։

Սարբեան Եւ Ընկ. Տպարանը ուղղակի կը թղթակցի դաւառներու հետ տպագրական բոլոր գործերու համար և գիրքերու տպագրութեան արտօնութիւններն ալ Մէարիֆէն առնել կ'ստանձնէ։

Տպարանս դիմող բոլոր յաճախորդք գոհ կը մնան։

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖԻԱ վէ ՍՈՒԼԷՑԾ քիաղըլարը եալընը սիկարա մէրագլիլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քիաղըլարընն ֆէվվքէլատէ միւստէրիյէթի մուգալիսլէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլարընտան, գարագլարընն սէրունինտէքի ուէֆէր մէտրինէ վէ ալամէթի ֆարրգարը սայիրէյէ սիրգամի օլընմասը թավսիյէ ընը։ 9—54

ՏՕՔԹՕՐ ԶՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսիսիլէյ փարիսատէ միւտատէթը մէտրագը էմրագը տախիլիէ վէ սասպիէ քէսպի իսթիհսան իյլէյտպ սարա, էզրազմօս, իսթէրիք, կարբմ պալ աղրըպ, նիպվիլ, ույդուսուզլուգ, սէյգուտա կէվգինմէք, չօճուգլարընն իտարաթ թէսթամամալարը վէ էնվալ սինիրխասթալարընը էլէկթրիք իւէ թէսատի իյլէսիյի կիպի միսալ սուլարը, վէ մինէ սուլտանն արթմասը վէ էքսիրմէսի, պալըրտագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիւլճիմէէ էմրագը տախիլիէի սարէրէ ֆէնտը թրպպն էն սոն քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիւն սասարտան էօյլէնէ գատար խատանպօլտա օգճիլէր պարընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրիտ) էֆզանէսէրինտէ վէ էօյլէնէն սոնրա, պէյ օղլու ճատատէի քէպիրատ Օտիոն թէսթիրօսու գարչուսընտա 165 նումէրօրա Մուայնէխանէի խուսուսիէսինտէ միւրաճաաթ իսկն խասթէկէսանը գասալ իյլէր։ Մուայնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նեվ թէսավիր էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէսսու մէվճուտ տուր։

ՄԷՔԵԱԲԻՊԻ ԲԸՊՊԻՏՅԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
ՍԷՐԻՐԱԹԸ ՃԻԼՏԻՑԷ
Վէ
ԷՖԹԷՆՃԻՑԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ֆրանս Տէրէ վէ Ֆրէնկ Բոռլէբէրը
Գէրմէրէ ազայ մուխասիրէսինտէ
ՏՕԳԹ, ՁԷԼԼԵՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճուսաա իրթէսի) կիւնլէրի սատի
Բազար իրթէսի) 9 տան
Զարչէնպէհ) 10 1/2 գատար
Բէնչէնպէհ = սատրատան 6յա գատար
Սալը = սատի 7ատէն 10 1/2 գատար

Իսթանպոլտա, Ճուրալ-օղլունտա Իրան սէֆարէթխանէսի գուրպինտէ Շերէֆ էֆ. սօղաղընտասի 18 նումէրօրը խանէսինտէ խատթա գասալ իտէր

ԻԼԱՆ.—Էրէէն քէօյինտէ վագը 8 նօ. իլէ մուրագգամ վէ 579 զրա պիր արաա, պիր թարաքը Պաղտատա բօսթասը ճատատէսի վէ տիկէր թարաքը Թէքկէ ճատատէսի օլտուղու հալտէ, պու տէֆա սաթլըգ օլտուղունտան թալէպ օլանլարընն մանթպատարընա միւրաճաաթ իթմէսի։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴՈՒՇԷՐԵԱՆ

)(55)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՔԵԱՐԻ»

ԿԻ ՏԸ ՍՕԲԱՍԱՆ

ԿԵԱՆՔ ՄԸ

Զայն պիտի դամէին հիմա մնոուկի մը մէջ և պիտի թաղէին, ու պիտի վերջանար։ Զայն չպիտի տեսնէին այլ ևս։ Կարելի բան էր սա։ Ի՞նչպէս, ա՛լ մայրիկ պիտի չտեսնեմ՞ ինքը։ Այս ա՛նքան ընտանի ու սիրական դէմքը, դոր ինք տեսած էր՝ աչքը բանալէն ի վեր, դոր սիրած էր՝ թեւերը բանալէն ի վեր, այս գորովի մեծ գեղարանը, այս միակ էակը, մայրը, որին համար աւելի կարեւոր քան մնացող բոլոր էակները, անհետացած էր։ Քանի մը ժամ միայն անոր դէմքին պիտի նայէր, այս անչարժ և անդգայ դէմքին։ և յետոյ ոչինչ, աւելի ևս ոչինչ, յիշատակ մը միայն։

Ես ծունկերուն վրայ ինկա՝ յուսահատութեան սոսկալի ճգնաժամի մը մէջ, և ձեռքերը նետած վերմակին վրայ զոր կը քաշկռտէր, բերանը անկողնին կպցուցած, աղէկտուր ու սաւաններուն մէջ խղդուած ձայնով մը կ'աղաղակէր.

—Օհ, մամա, իմ խ՛ղճ մամա, մամա՛։

Յետոյ, որովհետև խենթեցած ըլլալ կը կարծէր ինքզինքը, խենթեցած այնպէս ինչպէս որ եղած էր ձիւնի մէջերէն փախուստի դիւերը, ոտքի ելաւ և պատուհանին քով վազեց զովանալու համար, ու խմելու համար նոր օդը՝ որ այս անկողնին օդը, այս մուռելին օդը էր։

Հնձուած մարգերը, ծառերը, դաշտը, վարը՝ ծովը, լռիկ խաղաղութեան մը մէջ կը հանգչէին, լուսնին անուշ գեղեցկութեան տակ քնանալով։ Ժամն այս հանդարտեցնող քաղցրութենէն մաս մը ծծեց և սկսաւ մեղմօրէն լալ։

Յետոյ նորէն անկողնին մօտեցաւ իր ձեռքին մէջ առնելով մայրիկին ձեռքը, իբր թէ հիւանդ մը հակէր։

Խոշոր միջատ մը ներս մտած էր, մոմերէն հրապուրուած, պատերուն կը զարնուէր անիկա՝ գնդակի մը պէս և սենեակին մէկ ծայրէն միւսը կ'երթար կուգար, իսկ Ժանն, մտացիր անոր չնչուն թռիչքէն, աչքերը վեր կը վերցնէր դէմն տեսնելու համար. բայց միայն անոր թափառած շուքը կը տեսնէր ձեղունին ճերմակութեան վրայ։

Յետոյ անոր ձայնը չի լսեց այլեւս։ Այն տեղն ուշադրութեանը զարկաւ պատի ժամացոյցին թեթեւ թիքթաքը և ուրիշ պզտիկ աղմուկ մը, կամ աւելի ճիշտ, ձայնիկ մը՝ գրեթէ անլսելի։ Մայրիկին ժամացոյցն էր որ կը շարունակէր քալել և որ մոռցուած էր անկողնին ստորերուն վրայ նետուած շրջազգեստին մէջ։ Եւ յանկարծ սարսռամ մերձեցուցաւ մը այս մուռելին և այս մուքենային մէջ՝ որ լնաւ կանկ չէր առած՝ Ժաննին սրտին մէջ սուր ցաւը վերկենդանացուց։

Ժամը նայեցաւ։ Հազիւ թէ տասն ու կէսն էր։ և զարհուրոտ վախով մը բանուեցաւ՝ որ ամբողջ դիշերը հոս այդպէս պիտի անցընէր։

Ուրիշ մէջատակներ եկան միտքը, իր մանաւոր կեանքէն,—Ռոզալին, Ժիլպերթը,—իր սրտին դառն պատրանքները։ Ուրեմն ամէն բան թշուառութիւն էր, ցաւ էր, դժբաղդութիւն էր ու մահ։ Ամէն բան խաբող էր, ստախօս. ամէն բան տառապեցնող ու լացնող։ Ո՞ւր գտնել քիչ մը հանգիստ և հաճոյք. ուրիշ կեանքի մը մէջ անտարակոյս! երբ հոգին ազատած ըլլար երկրային փորձանքէն! հոգին՝ Ժաննն սկսաւ երազել այս անչատակ խորհուրդին վրայ, մէկէն ի մէկ յանձնուելով բանաստեղծական համոզումներու զորս ուրիշ ոչ նուազ մթին վարկածներ անմիջապէս կու գային չեղոքեցնելու։ Ո՞ւր էր ուրեմն, հիմա, իր մօրը հոգին, այս անչարժ և սառած մարմնոյն հոգին։ Շատ հեռուն, դուցէ միջոցին մէկ մասին մէջ, բայց ո՞ւր, դէպի ո՞ւր չոգիացած, անտեսանելի թռչունի մը պէս որ վանդակէն խոյս տուած է։

Աստուծոյ քով գացած, կամ, բան բաղդէն, նոր արարածներու ցրուած կամ խառնուած նորածիլ ընձիւղներուն։

Շատ մօտն է արդեօք։ Այս սենեակին մէջ, այս անկենդան մարմնոյ քով զոր ան թողած էր։ Եւ յանկարծ Ժաննն կարծեց զգալ փչումի մը քամիլը, հոգիի մը հպումը։ Վախցաւ, խիստ վախով մը, այնքան սասկօրէն, որ չէր համարձակեր այլեւս շարժիլ, ո՛չ ալ նչելու, ո՛չ ալ դառնալու՝ հոնեբ նայելու համար։ Իր սիրտը կը բաբախէր սարսափներու մէջ։

Եւ յանկարծ անտեսանելի միջատը վերստին առաւ իր թռիչքը և նորէն դարնուելի սկսաւ պատերուն՝ դարձմամբ։ Ժաննն ոտքերէն մինչեւ գլուխը սարսռաց. յետոյ ապահովուած՝ երբոր ճանչցաւ թեւաւոր անասունին չանչնը, ոտքի ելաւ և դարձաւ։ Իր աչքերը լեկան տիկնոջի գլուխներով դրասեղանին վրայ, մասունքներու գզրոցին վրայ։

Եւ անուշ ու տարօրինակ զգաստարմ մը պաշարեց զինքը. կարդալու գաղափարն էր, այս վերջին դիւերուան մէջ, մուռելին հինաւուրց սիրելի նամակները՝ իբր թէ սրբազան գիրք մը ըլլայն անոնք։ Իրեն թուեցաւ որ այսպէս ընելով փափուկ և նուիրական պարտականութիւն մը կատարած պիտի ըլլար, ճշմարտապէս որդիական բան մը, որ անդիի աշխարհին մէջ հաճոյք պիտի պատճառէր մայրիկին։

Իր հաւուն և հանիին հին թղթակցութիւնը չէր տեսած քնաւ։ Կ'ուզէր իր թեւերը անոնց երկնցնել՝ անոնց աղջկան մարմնին վրայէն, ու անոնց երթալ այս մահուան դիւերին մէջ, իբր թէ անոնք ալ տառապէին և ձեւացնել գորովի տեսակ մը խորհրդաւոր շղթայ այդ հին ատենի մեռածներուն, անոր՝ որ իր կարգին կ'ուղղուէին այդ նամակները։

(Շարունակելի)